

TUVWXYZABCDEFGHIJKLMNOPQRST
GHIJKLMNOPQRSTUVWXYZABCDEFGHI
IJK**LLETRES**TUVWXYZABCDEFGHIJKLM
NO**PERSA**ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTU
QR**STOTHOM**NOPQRSTUVWXYZABCD
TUVWXYZABCDEFGHIJKLMNOPQRST
NOPQRSTUVWXYZABCDEFGHIJKLMN

GUIA D'ÚS

Edició:

Obra Social "la Caixa"

**Direcció General per a la Immigració.
Departament de Benestar Social i Família**

CONTINGUTS I REDACCIÓ DE LA GUIA:

Marta Berrocal i Toni Cirera

DISSENY GRÀFIC I MAQUETACIÓ:

Estudi Miquel Puig

IL·LUSTRACIONS:

Serafina Balasch

FOTOGRAFIES:

Eloi Bonjoch

PRODUCCIÓ:

Produccions Educatives S.L.

IMPRESSIÓ:

Gràfiques Ortells S.L.

© Fundació "la Caixa", 2011

© Direcció General per a la Immigració.

Departament de Benestar Social i Família, 2011

D.L.B.: _____

Agraïm la col·laboració de mestres i alumnes de l'Escola
d'Adults Martinet de Nit

Avis legal:

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor o autors i l'editor, i no es faci un ús comercial de l'obra original ni se'n creïn obres derivades. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

ÍNDEX

- 5 **PRESENTACIÓ**
- 6 **INTRODUCCIÓ**
- 18 **LLETRES**
- 26 **LÀMINES**
- 33 **FITXES**
- 48 **XIFRES**
- 56 **PISSARRES BLANQUES**
- 59 **ANNEX**

L'objectiu principal de les polítiques d'immigració és aconseguir que les persones que han arribat a Catalunya per a viure-hi siguin autònomes al més aviat possible. Aquesta autonomia els facilitarà la seva integració en el nou país de manera més ràpida. El coneixement de la llengua d'acollida és l'element bàsic i imprescindible per a aquesta autonomia.

L'arribada a Catalunya de persones d'arreu del món ha comportat una gran riquesa cultural i lingüística. Mai a Catalunya s'hi havia parlat i escrit tantes llengües, i mai Catalunya havia estat tan present en els diferents països de procedència d'aquestes persones. Aquesta riquesa però, ha vingut acompanyada de nous reptes i de la reaparició d'algunes problemàtiques que creïem ja superades. L'analfabetisme n'és una. Tot i que la majoria de persones que han vingut tenen nivells formatius superiors als llocs de treball que ocupen, hi ha també persones que, per raons de gènere o per procedir de zones rurals, no han estat escolaritzades o ho han estat poc en els seus països d'origen.

Davant aquest nou repte el Pacte Nacional per a la Immigració estableix en la mesura 34 la necessitat d'emprendre un programa d'abast nacional per a l'alfabetització. L'article 12 de la Llei d'acollida de les persones immigrades i retornades a Catalunya explicita que el servei de primera acollida ha de facilitar l'alfabetització de l'usuari que ho requereixi. Així es crea el Programa Lletres per a Tothom que té com a objectiu oferir cursos d'alfabetització en català a les persones immigrades d'origen estranger majors de 16 anys, i la creació d'uns materials d'alfabetització en català. En col·laboració amb la Fundació "la Caixa" s'han elaborat i editat els materials que teniu a les mans.

El programa *Lletres per a Tothom* pretén anar més enllà de donar eines instrumentals d'alfabetització. Vol donar també eines socials, de relació, de convivència i de participació, vinculant la formació amb persones voluntàries que actuaran d'acompanyants i de pont amb la societat d'acollida. Fer els cursos a les escoles vincula les famílies a l'àmbit escolar i contribueix a facilitar l'èxit escolar dels fills i filles de la immigració, tan important per a construir una societat més justa, més igualitària i, com a conseqüència d'això, més cohesionada.

INTRODUCCIÓ

El Kit Educatiu Lletres per a Tothom és fruit de la col·laboració entre la Direcció General per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya i l'Obra Social de la Fundació "la Caixa". Té com a objectiu oferir recursos per a l'alfabetització en català de persones adultes immigrades d'origen estranger que no han estat escolaritzades als seus països d'origen.

El Kit es compon d'un conjunt de materials diversos, fets per a ser manipulats, que es presenten allotjats en una maleta: lletres, xifres, fitxes amb dibuixos, bitllets, monedes i làmines, al seu torn allotjats en capsetes o maletins.

Aquests materials permeten dur a terme una multitud d'activitats amb l'objectiu d'introduir o reforçar aprenentatges orientats a l'alfabetització en un sentit ampli. Constitueixen una sèrie de recursos versàtils i polivalents que poden adaptar-se a situacions molt diverses i integrar-se d'una manera flexible en la programació, ja que no estan pensats per a ser utilitzats en un ordre concret. Volen potenciar especialment el treball cooperatiu, en grup, tot i que també es poden fer servir per a treballar individualment.

Més avall es detallen tots aquests materials, es comenten algunes qüestions per a facilitar la programació d'un curs trimestral i es proposen moltes activitats per a dinamitzar-los d'una manera imaginativa.

A més a més, el Kit inclou un mètode d'alfabetització, elaborat per la Federació d'Associacions Culturals i Educatives de Persones Adultes (FACEPA), basat en aportacions que han obtingut bons resultats en temes d'alfabetització de persones adultes. Aquest mètode es pot dur a terme seguint les indicacions de la seva guia didàctica, que inclou un cd-rom amb el material de l'alumnat que permet imprimir les fitxes que cal treballar en cada moment. Les fitxes estan pensades per fer-les en l'ordre establert i no de manera aleatòria, per obtenir els millors resultats a l'hora d'alfabetitzar. El mètode d'alfabetització està estructurat de forma sistemàtica i és acumulatiu. Intenta potenciar tant el treball individual com de grup, a través de les fitxes de treball i del diàleg que es proposa establir a les classes.

Qualsevol procés d'alfabetització adreçat a persones immigrades adultes està lligat al concepte de diversitat o heterogeneïtat. Només cal fixar-se en les diferències d'edat, sexe, habilitats, països d'origen, llengües, creences, etc. que es poden trobar entre les persones que assisteixen a qualsevol curs. Per tant, la flexibilitat metodològica i la capacitat d'adaptació a les circumstàncies particulars de cada alumne, així com a les del grup concret, són un requisit indispensable per a portar a terme aquest procés amb certes garanties d'èxit.

En aquest context, la diversitat en tots els aspectes esdevé un recurs enriquidor que cal aprofitar per a estimular l'aprenentatge cooperatiu en tants moments com sigui possible. No obstant això, també és cert que aquesta diversitat exigeix a les persones formadores i voluntàries una gran capacitat d'adaptació per poder respectar la diversitat de ritmes d'aprenentatge i d'interessos, i també per mirar d'atendre les necessitats i/o dificultats particulars que sorgeixen en el transcurs del procés.

És important disposar d'una programació que ajudi a planificar el contingut de cada sessió, encara que sigui d'una manera orientativa; però també cal ser capaç de modificar-la a mesura que les circumstàncies ho recomanin, i d'incorporar-hi canvis orientats a assolir petits objectius amb certa immediatesa.

Al començament de curs els i les alumnes acostumen a seguir un ritme similar durant unes quantes sessions, però aviat les diferències entre els distints ritmes d'aprenentatge solen incrementar-se per diverses causes, com ara dificultats individuals per a entendre o realitzar una tasca determinada, irregularitat en l'assistència, noves incorporacions, interès i dedicació, etc. I a mesura que es diversifiquen els ritmes i els aprenentatges, es va fent més necessari disposar de recursos que permetin diversificar les activitats i treballar, sigui individualment o en petit grup, per reforçar els aspectes que calgui, com ara la discriminació de determinats sons, el nivell de comprensió oral, o el vocabulari vinculat a un àmbit determinat, etc.

Aquests materials tenen com a objectiu facilitar la tasca dels i les ensenyants i de les persones voluntàries amb recursos versàtils i polivalents que es poden utilitzar de manera imaginativa i estimulants per afavorir l'aprenentatge de maneres molt diverses, adaptant-se a les circumstàncies.

Durant el procés d'alfabetització cal transmetre el missatge inequívoc que tothom que aprèn qualsevol cosa ho fa partint del desconeixement i que els errors, les equivocacions, etc. formen part natural i indissociable de qualsevol procés d'aprenentatge. Només es pot anar avançant amb esforç i constància intentant superar les dificultats.

És important, per tant, generar un clima de treball agradable i de confiança, dins del qual tothom pugui participar i expressar-se, encara que sigui amb dificultats, sense por de fer el ridícul ni de ser censurat. Aquests materials volen propiciar el desenvolupament d'activitats per a generar dinàmiques d'aprenentatge de caire lúdic que puguin alliberar en certa manera els alumnes de la tensió que els sol generar l'aprenentatge. Algunes activitats

plantejades en forma de joc poden estimular el riure i el gaudi, cosa que de ben segur contribuirà a afavorir l'aprenentatge.

Cal valorar l'esforç que suposa per a persones que no han estat mai escolaritzades l'aprenentatge d'un sistema simbòlic tan complex com ho és l'escriptura. Per això és important reforçar la motivació i encarrilar el procés de tal manera que des del primer moment ajudi l'alumnat a adquirir uns coneixements que ell mateix consideri útils i necessaris per al seu avenç personal.

També és convenient valorar amb entusiasme tots els avenços que facin, per petits que siguin, i evitar fer-los excessives correccions al començament. No es tracta que escriguin i llegeixin correctament des del primer moment, sinó que desenvolupin un procés que ha de prioritzar la comprensió i la comunicació per davant de la correcció formal.

L'aprenentatge de qualsevol llengua ha d'anar lligat per força a la seva funció comunicativa, és a dir, que l'alumnat ha de poder fer servir la nova llengua que aprèn per a comunicar-se i relacionar-se amb els altres. I això implica haver de desenvolupar un aprenentatge paral·lel de la llengua oral amb l'objectiu de contribuir a incrementar el seu vocabulari bàsic, així com algunes estructures sintàctiques senzilles que facin possible l'adquisició de les competències mínimes per a poder llegir i escriure textos senzills amb sentit i majoritàriament vinculats a les seves necessitats reals diàries.

Entenem l'alfabetització com un procés que va més enllà d'aprehendre els mecanismes de la lectoescriptura, ja que implica també un coneixement del món i de l'entorn que passa necessàriament per un aprenentatge d'altres sistemes simbòlics presents en la nostra vida quotidiana. És per aquest motiu que la maleta inclou materials que permeten treballar qüestions com ara el maneig dels diners, l'ús del rellotge o la interpretació de determinades taules, rètols i senyalitzacions habituals en el nostre entorn.

Ens hem esforçat a fer uns materials atractius, senzills i polivalents que aconseguixin despertar en l'alumnat la curiositat i l'interès per manipular-los i jugar-hi. Tenim el convenciment que aquest aspecte també afavorirà l'aprenentatge i contribuirà a fer més lleuger el procés, tant per a l'alumnat com per a les persones docents.

LLETRES PER A TOTHOM

- GUIA D'ÚS
- DIDÀCTICA DEL MÈTODE D'ALFABETITZACIÓ
Inclou CD

2 MALETINS:
- LLETRES D'ESPUMA
- LLETRES DE CARTRÓ

12 CAPSES:
- 6 amb fitxes VOCABULARI BÀSIC
- 3 amb fitxes PARAULES DE REFERÈNCIA
- 1 amb fitxes SÍMBOLS
- 1 amb FITXES EN BLANC
- 1 amb BITLLETS I MONEDES

7 LÀMINES:
- 6 amb escenes de VOCABULARI BÀSIC i quadrícula al darrere
- 1 amb RELLOTGE I CALENDARI

6 RETOLADORS de pissarra blanca

SOBRE LA PROGRAMACIÓ

Seguidament us oferim algunes orientacions perquè us sigui fàcil programar un curs partint de la utilització del conjunt de materials que conté la maleta. Recordeu que el material per a l'alumnat que conté el cd-rom compta amb una guia d'ús pròpia i independent amb explicacions adreçades al voluntariat i el professorat sobre com es pot utilitzar.

El curs pot tenir una durada de tres trimestres, amb unes dues-centes hores de classe aproximadament i una dedicació setmanal d'entre quatre i sis hores repartides en dues o tres sessions.

Per a planificar el procés d'alfabetització cal tenir ben clares les prioritats d'aprenentatge. La primera ha de ser incrementar la competència oral de les persones migrades perquè seguidament puguin desenvolupar una competència escrita, seguint el procés natural de l'aprenentatge de qualsevol llengua. No els serviria de res saber llegir i escriure si no entenguessin el significat de les paraules. També cal prioritzar la lectura per davant de l'escriptura, ja que, entre altres motius, la lectura dona autonomia i més rapidesa en el procés d'aprenentatge de la llengua i habitualment és més fàcil per a tothom aprendre a descodificar el que expressen les lletres que fer el procés invers.

És imprescindible, també, esbrinar el que sap l'alumnat i no donar mai per fet que no sap determinades coses, per tal de poder fer una programació realment coherent amb les necessitats de les persones que assisteixin als cursos.

Hi ha diferents mètodes per a alfabetitzar persones adultes, i en la pràctica pot ser recomanable utilitzar-ne més d'un, ja que és inevitable que l'alumnat presenti diferents estils d'aprenentatge.

Proposem fer una programació que parteixi d'unitats petites (sons i lletres), per arribar després a les paraules, passant per les combinacions sil·làbiques. No obstant això, un cop conegut aquest procés, pot ser interessant recórrer-lo també a la inversa partint de paraules per anar desglossant-les en unitats més petites fins a arribar a les lletres.

És convenient preveure el desenvolupament d'activitats diferents en cada sessió, per tal de no dedicar un temps excessiu a una sola tasca, i així evitar el cansament de l'alumnat i la consegüent falta d'atenció.

Podeu estructurar cada sessió pensant a diferenciar tres moments dedicats a treballar:

- **El llenguatge oral.**
- **La lectura.**
- **L'escriptura.**

El temps que dediqueu a cadascun d'aquests aspectes dependrà del moment del curs en què us trobeu i de les necessitats del grup i de les persones que el formin. Al començament és possible que hagueu de dedicar més temps a treballar qüestions de caire oral per tal de millorar la comunicació entre vosaltres i d'aquesta manera afavorir l'aprenentatge, i en canvi menys temps a la lectura i l'escriptura. Més endavant segurament incrementareu el temps de lectura en detriment del treball oral. No hi ha una fórmula ni una proporció òptima que us puguem oferir; haureu de valorar vosaltres el que sigui més convenient en cada moment.

Les propostes que us fem es poden desenvolupar amb els diferents materials de la maleta de manera molt flexible. Per conèixer les possibilitats d'aplicació d'aquests, llegiu-vos, més avall, l'apartat dedicat a les activitats.

A l'inici de cada sessió hauríeu de dedicar uns quants minuts a recordar el que va treballar en l'anterior per tal de consolidar aprenentatges i també plantejar de manera global els propòsits per a la sessió. En ocasions valdrà la pena dedicar tot el temps a repassar i reforçar aspectes ja treballats, en comptes d'introduir-ne de nous.

Al final de cada classe és interessant dedicar uns minuts a avaluar-la a través del diàleg, parlant sobre diverses qüestions, com ara: el que han après, els materials i els mètodes que heu fet servir, les vostres explicacions, els seus sentiments en relació amb el propi procés d'aprenentatge, les dificultats, les satisfaccions, els suggeriments, etc.

La programació que proposem a continuació us pot servir de guia per a estructurar les sessions de cada trimestre del curs. És simplement orientativa, ja que caldrà adaptar-la a situacions imprevistes, com ara la necessitat d'entendre una determinada expressió o el sentit precís d'un rètol de l'entorn, o bé la de conèixer el valor de les monedes i bitllets o el funcionament del rellotge, etc. Quan sorgeixi una necessitat d'aquesta mena, val la pena mirar de flexibilitzar la programació per atendre-la malgrat que això signifiqui, per exemple, introduir en un moment determinat una lletra o un so que estava programat per a més endavant, o alterar l'ordre de les activitats previstes.

Primer trimestre

Esbrineu què sap l'alumnat (com ara escriure el seu nom, reconèixer algunes lletres, llegir nombres, nivell de comprensió i expressió oral, nivell de domini del traç, etc.) per tal de poder establir un bon punt de partida.

Presenteu de forma general el sistema simbòlic que utilitzem per a llegir i escriure: les lletres com a signes fònics. Expliqueu la direcció en què cal llegir i escriure textos: d'esquerra a dreta i de dalt a baix.

Comenceu introduint les vocals, que són els sons més freqüents de la nostra llengua i els més fàcils de produir. Trebal·leu el so que fan aïllades i les combinacions que poden fer.

Continueu amb les consonants. Prioritzeu les més senzilles (les que representen un sol so: "m", "d", "t", "p", "n", "l", "ll") i a continuació treballeu totes les combinacions possibles d'aquestes consonants amb vocals. Quan ho considereu pertinent, treballeu qualsevol altra consonant que us interessi. Després, combineu les síl·labes construïdes per tal de formar paraules. Practiqueu la lectura i escriptura de paraules i frases senzilles que continguin les lletres o sons treballats.

Les làmines i les fitxes associades us poden servir per a proposar activitats encaminades a treballar especialment el llenguatge oral amb l'objectiu d'incrementar el vocabulari i la fluïdesa en la comunicació. Podeu proposar-vos treballar cada setmana amb una làmina diferent i de tant en tant fer un repàs i fer-ho amb unes quantes alhora.

Les lletres d'espuma i les de cartró poden utilitzar-se de forma reiterada en cada sessió. Durant el primer trimestre feu que els i les alumnes utilitzin aquestes lletres per escriure en més ocasions que les que dediquin a escriure a mà, fins que adquireixin un bon domini del traç.

És recomanable dedicar un quant temps a fer pràctiques prèvies a la cal·ligrafia o escriptura de lletres, amb retoladors de pissarra blanca sobre el revers de les làmines, o amb bolígraf sobre paper. Abans d'intentar escriure lletres, cal practicar el traç fent primerament gargots i després rectes i corbes en totes les direccions. És important decidir si es comença per les lletres majúscules, que són més fàcils d'escriure i discriminar, o per les minúscules, com ha estat habitual durant molt de temps. També és possible introduir-les totes dues alhora.

Podeu utilitzar les xifres d'espuma de l'1 al 9 per a introduir els nombres del sistema decimal de l'u al deu, i ampliar-los fins al dotze si els treballeu conjuntament amb el rellotge.

Podeu fer servir els bitllets i monedes depenent de les necessitats de les persones assistents al curs.

Segon trimestre

Continueu introduint altres consonants més complexes: "s", "r" (poden presentar grafia doble i llavors representar sons diferents) "b" i "v" (dos signes diferents que representen el mateix so) i "f".

Treballeu les combinacions d'aquestes consonants amb les vocals i introduïu a continuació combinacions més complexes que formin síl·labes travades: "bra", "bla", "dra", "fra", "fla", "pla", "pra", "tra".

Continueu amb les consonants que representen més d'un so segons la vocal que portin al darrere: "c" i "qu", "g" i "gu", "j" i "j", i feu que s'adonin que en determinats casos podem establir dos grups de vocals, com ara després de la "c", que sona /k/ davant de "a", "o", "u", però /s/ davant de "e", "i".

Construiu paraules i frases senzilles a partir de totes les síl·labes estudiades i feu-les servir per a llegir i escriure.

Durant aquest trimestre, el treball amb les làmines i les fitxes pot estar més vinculat a la lectura i l'escriptura. El treball previ realitzat durant el primer trimestre facilitarà que la lectura que es faci sigui significativa. És important no treballar exclusivament amb paraules soltes. A mesura que avanci el procés, és convenient contextualitzar-les i utilitzar-les per a construir frases i textos senzills.

Les lletres d'espuma i les de cartró es poden continuar utilitzant amb assiduitat en cada sessió per a treballar les noves lletres o combinacions d'aquestes que es vagin introduint, així com el canvi de minúscules a majúscules i a l'inrevés.

Amb les xifres d'espuma podeu continuar introduint els nombres de dues xifres i relacionar-los amb el preu de les coses, els dies del mes, etc.

Pot ser un bon moment per a treballar el joc de fitxes de rètols i per a fer activitats amb monedes i bitllets relacionades amb l'ús dels diners en un context quotidià, plantejades en forma de petits problemes que calgui resoldre.

Si heu iniciat el treball amb el rellotge i el calendari, podeu proposar pràctiques puntuals per a recordar i consolidar els aprenentatges adquirits.

Tercer trimestre

Treballeu específicament les consonants menys habituals, que són les que us falten per a completar l'alfabet: "h", "k", "x", "z", "y" i "w". Formeu síl·labes i utilitzeu-les per a crear paraules juntament amb la resta de combinacions de sons ja treballades.

Treballeu seguidament síl·labes més complexes amb les travades que faltaven: "cra", "cla", "gra" i "gla", i feu-les servir per a escriure paraules que en continguin, amb l'ajuda d'altres síl·labes ja treballades.

Finalment, feu referència a les combinacions "ny" "tg" i "tx" o "ig".

Practiqueu la lectura i l'escriptura de paraules, frases i textos senzills de diferent naturalesa, escrits amb qualsevol tipus de lletra, amb minúscules o majúscules, i vinculats especialment a la realitat quotidiana de l'alumnat.

Durant aquest trimestre, cal centrar el treball amb làmines i fitxes en la lectura i l'escriptura i posar un èmfasi especial a relacionar-lo amb situacions quotidianes i, per tant, significatives per a l'alumnat. Han de poder comprovar la utilitat de saber llegir i escriure en el desenvolupament de les seves tasques diàries, com ara per a interpretar una nota de l'escola, les indicacions per a prendre un medicament, o les ofertes de productes alimentaris del supermercat; o bé per a escriure una nota al mestre o a la mestra, una llista de la compra o una nota, o per a fer el càlcul dels diners que un espera rebre en concepte de la feina feta, etc. I també han de poder veure la utilitat de continuar-ne aprenent.

Tot això implica que de vegades caldrà abordar també qüestions de gramàtica i sintaxi, encara que no sigui d'una manera explícita. Cal que els alumnes i les alumnes aprenguin progressivament a construir frases més complexes, més precises i més d'acord amb el que vulguin expressar.

Podeu emprar les lletres d'espuma i les de cartró igual que en els trimestres anteriors, encara que, a diferència del primer, potser ara no les utilitzareu amb tanta freqüència per a escriure, ja que animareu més els i les alumnes a fer-ho a mà.

Continueu treballant amb els nombres, introduint-ne cada vegada de més elevats, de tres, quatre o més xifres, i porteu a terme activitats per a fer càlculs a partir de situacions habituals, com ara comprar, pagar el lloguer i les despeses de la casa, comprar un bitllet d'autobús, etc., fent servir també els bitllets i les monedes.

Si heu iniciat el treball amb els rètols, podeu fer activitats puntuals per a recordar-los i continuar treballant-ne d'altres, diferents de les que figuren a les fitxes.

Al final d'aquest trimestre, els i les alumnes han de poder entendre i interpretar tant els rellotges analògics com els digitals, així com un calendari i qualsevol altra informació que estigui estructurada en forma de quadrícula o taula amb les dades organitzades en files i columnes.

SOBRE LES ACTIVITATS

Els materials de la maleta estan especialment pensats per a afavorir dinàmiques de treball en grup amb l'objectiu de potenciar al màxim l'aprenentatge cooperatiu, considerant la diversitat entre els i les participants i entre les mateixes persones ensenyants com un recurs enriquidor capaç d'estimular aprenentatges diversos per part de tothom. No obstant això, la versatilitat i la polivalència dels materials

els fa també especialment indicats per a treballar de manera individual tots els aspectes que calgui. Moltes de les activitats que es proposen estan pensades per a ser desenvolupades en petits grups de quatre o cinc persones, i dinamitzades per una persona ensenyant o voluntària.

La interacció entre els i les alumnes pot ser especialment interessant perquè pot facilitar la transferència d'estratègies d'aprenentatge i de motivació d'una persona a una altra. Caldrà, per tant, reforçar la col·laboració, el diàleg, el respecte i la tolerància entre l'alumnat, i propiciar que tothom pugui participar en les activitats proposades, encara que sigui de manera diferent en cada cas. És molt important que les persones adultes puguin prendre part activa en el seu propi procés d'aprenentatge i gaudeixin fent-ho, compartint l'experiència amb altres persones. És per això que us suggerim que valoreu en ocasions la possibilitat de dur a terme un canvi de papers entre l'alumnat i les persones ensenyants, de manera que siguin els primers qui puguin conduir algunes activitats destinades a aprendre. Això és possible en moltes activitats senzilles en les quals, per exemple, el formador o formadora diu alguna cosa en veu alta, com ara el nom d'una lletra, perquè els i les alumnes la busquin entre un grup de lletres desordenades sobre la taula. En comptes de ser sempre la persona formadora qui dóna la consigna per a iniciar la cerca, ho poden fer els mateixos alumnes un cop hagin après com funciona la dinàmica de l'activitat. D'aquesta manera, exerciran un protagonisme que els ajudarà a implicar-se en el propi procés d'aprenentatge. Amb la mateixa intenció, suggerim que feu activitats d'avaluació i correcció en les quals participi tothom activament, de manera que no sigueu sempre vosaltres els qui digueu si s'ha fet correctament o no un exercici determinat, sinó que hagin de ser ells i elles qui ho comprovin o raonin, a partir del diàleg, l'observació, etc. En ocasions podeu suggerir també que cadascú corregeixi el seu propi exercici o bé el d'un company/a.

Els materials de la maleta permeten desenvolupar activitats curtes, de deu o quinze minuts de durada, que poden contribuir a mantenir l'atenció de l'alumnat i a evitar el cansament que produiria la concentració continuada en una sola tasca. També és possible portar a terme activitats de més durada. La major part d'activitats es poden repetir un munt de vegades en diferents moments, però incrementant-ne el nivell de dificultat, o bé fer-les de diferents maneres amb la intenció de reforçar, repassar i consolidar aprenentatges. Estudieu les possibilitats que genera en aquest sentit el material, un cop hagueu llegit la guia amb deteniment.

Proposem algunes activitats de còpia i, com acabem d'explicar, de repetició. Moltes de les coses que aprenem a fer en aquesta vida les aprenem gràcies al fet que copiem o imitem el que fan els i les altres, i al fet que repetim una i altra vegada les mateixes coses per adquirir-ne un bon domini. Cal considerar, doncs, les dues coses amb un sentit positiu en el procés d'alfabetització, sempre que, evidentment, no sigui l'únic que es faci.

Perquè us sigui fàcil familiaritzar-vos amb els materials i el tipus de dinàmiques i activitats que us suggerim, hem estructurat aquest capítol en sis blocs diferents, segons el material que proposem utilitzar:

- **LLETRES**
- **LÀMINES**
- **FITXES**
- **XIFRES**
- **BITLLETS I MONEDES**
- **PISSARRES BLANQUES**

En cadascun dels blocs, hi trobareu dos apartats diferents:

QUÈ PODEM FER

On proposem el treball de diferents aspectes bàsics, que no cal desenvolupar en l'ordre en què figuren ni treballar-los tots.

COM HO PODEM FER

Amb exemples de com portar a la pràctica activitats encaminades a assolir els aspectes bàsics proposats.

La manera com hem organitzat els blocs no significa que només fem propostes per a treballar cada vegada amb un sol material. En la pràctica, suggerim moltes activitats en les quals es combina el treball amb diferents materials alhora, com ara les fitxes amb les làmines, o bé les lletres amb les làmines, o els bitllets i monedes amb les fitxes, etc. Aquest aspecte és precisament un dels que garanteixen la polivalència i la versatilitat dels materials i que generen per si sols moltes altres possibilitats per a treballar-hi.

LLETRES

162 LLETRES MAJÚSCULES D'ESPUMA
165 LLETRES MINÚSCULES DE CARTRÓ

Aquestes lletres estan pensades per a poder escriure textos, independentment de la destresa que cadascú tingui per a fer-ho a mà, de manera que l'alumnat es pot alliberar de la tensió i la inseguretad que li pot provocar el fet de no tenir un bon domini del traç concentrant-se tan sols en la tasca de compondre paraules amb lletres ja fetes.

Les activitats que proposem, en certs casos es poden fer indistintament amb els dos tipus de lletra, i en d'altres, no. Cal que cadascú decideixi el que més li convingui i que no descarti la possibilitat de repetir algunes activitats utilitzant les minúscules primer i les majúscules després, o a l'inrevés, o bé totes dues alhora.

Cal tenir present que les consonants tenen un nom que no es correspon amb el so que representen, però les vocals, sí. És important diferenciar molt bé el nom de les lletres del so que representen, per evitar confusions i dificultats en el procés de lectura i escriptura per part dels i les alumnes.

Per a aquestes lletres hem desenvolupat una tipografia a mig camí entre les lletres de pal, que són les més habituals en els documents impresos, i les lligades pròpies de la cal·ligrafia manual. A l'hora de proposar models de lletres minúscules, cal tenir en compte que, malgrat els models cal·ligràfics de lletra lligada, la majoria de persones acaben desenvolupant sistemes híbrids a l'hora d'escriure a mà sobre el paper.

QUÈ PODEM FER

Treballar la identificació i la discriminació de **lletres separades**, tant fonèticament (el so que fan) com gràficament (com s'escriuen).

Treballar la identificació i la discriminació d'**agrupacions de lletres** (síl·labes i paraules), tant fonèticament com gràficament.

Fer combinacions de vocals: "ai", "au", "eu", "ei", "ou", "eia", "oia", etc.

Fer combinacions de dues lletres per produir síl·labes: "pa", "pe", "pi", "po", "pu", "ap", "ep", "ip", "op", "up", "ma", "me", "mi", "mo", "mu", etc.

Afegir vocals al davant o al darrere de les síl·labes construïdes per tal de formar síl·labes i/o paraules de tres lletres, com ara: "apa", "api", "paó", "mai", "ema", etc.

Afegir consonants al davant o al darrere de les síl·labes construïdes amb anterioritat per tal de formar síl·labes i/o paraules de tres lletres, com ara: "pam", "por", "mar", "món", "mot", "tap", "tip", etc.

Construir síl·labes travades: "bra", "bre", "bri", "bro", "bru", "bla", "ble", "bli", "blo", "blu", etc.

Afegir vocals o consonants a les síl·labes travades per construir paraules o síl·labes de quatre lletres: "braç", "brou", "broc", "plat", etc.

Combinar les lletres i/o síl·labes treballades per formar paraules. De dues síl·labes, de tres, etc.

Utilitzar les paraules per a construir frases.

Descompondre paraules en síl·labes.

Copiar paraules.

Utilitzar les lletres per a practicar el canvi de majúscules a minúscules i a l'inrevés.

Proposar jocs.

Altres.

COM HO PODEM FER

Repartiu un grapat de lletres a cada persona del grup i demaneu-los a totes que:

Busquin en el seu munt la lletra el nom de la qual digueu en veu alta.

Busquin en el seu munt la lletra o lletres que representa el so que emeteu, com ara fffffff o mmmmmmm, o ssssssss, etc.

Facin dos grups de lletres: en un les vocals i en l'altre les consonants.

Separin les lletres que coneixen de les que no coneixen.

Utilitzin les lletres per a escriure el seu nom.

Les ordenin per formar un abecedari (es pot utilitzar l'alfabet de referència).

Triïn una lletra, la mostrin a la resta i a continuació diguin en veu alta una paraula que comenci per la lletra que hagin escollit com ara "t" de taula, "m" de mà, etc.

Altres.

Disposeu a la vista de tothom quatre o cinc lletres diferents (com ara: "a", "o", "m", "t", "p", o bé: "e", "i", "n", "d", "b"), o bé repartiu-ne a cada persona del grup. Agafeu també un grapat de fitxes i repartiu-les entre tothom, i a continuació:

Feu que col·loquin cada fitxa sota la lletra corresponent, segons si aquesta és present o no a la paraula. En cas que una paraula contingui més d'una lletra com aquesta, poden utilitzar les fitxes en blanc de pissarra blanca per tornar-la a escriure i ubicar-la en més d'un lloc.

Disposeu sobre la taula de manera desordenada totes les vocals que vulgueu i:

Practiqueu la lectura desordenada, en torns rotatius.

Formeu conjunts de dues vocals i després de tres, i practiqueu la lectura de les combinacions resultants. Poseu a continuació exemples de paraules conegudes que tinguin algunes d'aquestes combinacions, com ara "ou", "maó", "peu", etc.

Invertiu l'operació i llegiu en veu alta les combinacions que hagueu fet i demaneu als i les alumnes que les vagin assenyalant a mesura que les dieu, entre totes les que hi hagi a la taula.

També podeu anar dient combinacions de dues o tres vocals i convidar els alumnes que les construeixin, si abans les heu desfetes.

Altres.

Trieu aquelles lletres amb les quals vulgueu treballar, com per exemple totes les vocals més la "m" i la "t", deixeu-les sobre la taula i demaneu que per torns les facin servir per a:

Combinar cadascuna de les consonants que hi hagin amb una vocal fins a obtenir totes les combinacions possibles; en aquest cas: "ma", "me", "mi", "mo", "mu"; "ta", "te", "ti", "to", "tu"; "am", "em", "im", "om", "um"; "at", "et", "it", "ot", "ut".

Practicar a continuació la lectura ordenada i desordenada de les síl·labes formades.

Invertir l'operació i llegir aleatòriament i en veu alta una síl·laba cada vegada, de manera que, per torns, l'hagin de localitzar sobre la taula.

Escriure les combinacions o síl·labes treballades que aneu dient en veu alta (tothom pot anar fent alhora l'exercici, escrivint en el revers de les làmines amb els retoladors de pissarra blanca).

Formar paraules conegudes amb les síl·labes i combinacions treballades. Comenteu-ne el significat i mireu de treballar oralment frases senzilles i significatives en les quals aparegui el vocabulari treballat, i a continuació feu-les servir per a:

Llegir ordenadament i desordenadament.

Agrupar-les a partir de criteris diferents, com ara el significat o les grafies que contenen.

Proposar exercicis de còpia (utilitzant l'altre tipus de lletra o bé amb els retoladors sobre la quadrícula de pissarra blanca, o sobre paper).

Fer dictats.

Ordenar-les alfabèticament (amb l'ajuda, si cal, de l'alfabet de referència).

Altres.

Munteu les síl·labes o combinacions de lletres que us interessi treballar (com ara "ma", "me", "mi", "mo", "mu", o "ta", "te", "ti", "to", "tu"; o tots dos grups; o bé tantes combinacions com persones hi hagin al grup, etc.). Repartiu també un grapat de fitxes a cadascú i:

Proposeu que cerquin les que comencin per les síl·labes treballades, o bé que en continguin: mo semàfor, cama, pomada, meló, etc.

Repartiu lletres entre les persones participants assegurant-vos que individualment, o bé per parelles, tingui un abecedari complet més algunes vocals i consonants extres ("c", "l", "n", "m", "s", "r", "t"). Repartiu també un grapat de fitxes a cada persona o a cada dues, i:

Feu que reproduïxin amb les lletres d'espuma o cartró el màxim nombre de paraules que puguin en funció de les lletres que tinguin a la seva disposició (majúscules/minúscules). Promoueu l'intercanvi negociat de lletres entre les persones participants.

Escriviu unes quantes paraules amb les lletres de cartró o amb les d'espuma (2 a 5 per persona) i a continuació:

Proposeu que facin el canvi de majúscules a minúscules o a la inversa utilitzant les lletres d'espuma o cartró.

Demaneu-los que les escriguin (copiant o fent el canvi majúscules/minúscules o a l'inrevés) utilitzant els retoladors sobre el revers de les làmines amb quadrícula.

Feu que les descomponguin en síl·labes.

Escampeu les lletres sobre la taula i desplegueu una làmina perquè la vegi tothom o bé doneu una làmina a cada dos alumnes. Demaneu-los que la mirin bé i localitzin totes les coses de les quals coneguin el nom, i a continuació:

Posin a sobre les lletres o bé les síl·labes per les quals comencen les paraules que coneixen i després les vagin dient en veu alta perquè tothom les pugui sentir.

Escriguin a sobre o al costat els noms de les coses que coneguin i a continuació:

Establiu torns de lectura de manera que cadascú pugui llegir les pròpies paraules i les dels altres. Aproveiteu per a estimular la conversa i utilitzar el vocabulari per parlar sobre les làmines o altres coses.

Doneu oportunitat a cada persona perquè pugui proposar altres paraules per a escriure, de coses que no siguin a la seva làmina, en el cas que cadascú hagi treballat amb una de diferent.

Proposeu que les copiïn (amb retoladors sobre la quadrícula, o en paper).

Utilitzeu-les per a fer un dictat, sigui de paraules separades o bé formant part de petites frases amb sentit.

Escampeu el contingut del maletí de peces d'espuma sobre la taula i separeu les lletres de les xifres. Deixeu les lletres a l'abast de tothom i formeu nombres amb les xifres. A continuació demaneu als i les alumnes que:

Llegeixin en veu alta els nombres que heu construït i a continuació els escriguin amb les lletres, entre tothom.

Inverteixin l'operació: retireu primerament les peces de xifres i deixeu-les a mà, de manera que sobre la taula només quedin les paraules construïdes per a referir-se als nombres desapareguts. A continuació demaneu-los que els tornin a posar en xifres. Podeu complicar-ho una mica canviant de lloc les paraules.

Deixeu les lletres a l'abast de tothom i traieu la làmina amb el rellotge i el calendari. Trebal·leu les hores del dia, la posició de les manetes, els dies del mes, etc., i:

Aproveiteu les lletres per a escriure hores, dates, etc.

Podeu proposar activitats senzilles a manera de joc. Les lletres d'espuma poden ser especialment adients si les utilitzeu sobre el revers de les làmines. Aquestes tenen una quadrícula que pot servir de tauler per a construir, per exemple, sopes de lletres, que l'alumnat es pot intercanviar per tal de mirar de trobar-hi les paraules escrites. També podeu utilitzar la quadrícula per a construir mots encruats, o bé per a proposar un joc que consisteixi a anar canviant o afegint en una paraula determinada una lletra cada vegada per tal d'obtenir-ne una de diferent, com ara: "pol", "pal", "pala", "pela", "pila", etc., o bé "poma", "pota", "sota", "sorra", "serra", "terra", "teca", "seca", "soca", "sosa", "rosa", etc.

CASA

CARRER

SUPERMERCAT

CENTRE DE SALUT

COS I ROBA

ESCOLA

RELOTGE I CALENDARI

LÀMINES

Les làmines amb escenes mostren diferents espais que permeten treballar una gran quantitat de vocabulari de manera contextualitzada. Aquest vocabulari està relacionat amb la multitud de detalls i elements que contenen els dibuixos (formes, mides, colors, etc.), la distribució espacial (a dalt, a baix, a la dreta, etc.), les relacions que s'estableixen entre els objectes (darrere, lluny, a prop, etc.), les accions que fan els personatges que hi figuren (s'afaiten, llegeixen, planxen, compren, etc.). Aquestes làmines es complementen amb les fitxes de vocabulari bàsic que veurem més avall.

La làmina rellotge i calendari està pensada per treballar el temps i també la lectura de taules i quadres, on la informació no és lineal.

Les làmines estan fetes de manera que s'hi pot escriure a sobre utilitzant retoladors de pissarra blanca, i fer-hi servir la mà com a esborrador.

Constitueixen un recurs per a generar converses i estimular el diàleg entre els i les participants. Hi podreu treballar l'adquisició de vocabulari, millorar el coneixement de l'entorn i potenciar l'expressió individual, tant oralment com per escrit.

QUÈ PODEM FER

Parlar sobre les escenes, els objectes, els personatges, etc. fent servir diferents registres: enumeració, descripció, narració, etc.

Ampliar i contextualitzar el vocabulari (oral i escrit).

Escriure a sobre el nom de les coses que hi figuren.

Utilitzar-les de referència per a fer dictats de paraules i frases.

Utilitzar-les de referència per a inventar petites històries (ficció).

Utilitzar la làmina del rellotge i el calendari per a aprendre les hores, els dies de la setmana, els dies del mes i els mesos de l'any, així com altres conceptes de caire temporal.

Utilitzar la làmina del rellotge i el calendari per a aprendre a consultar i entendre informacions disposades en forma de taules, com ara horaris, menús, etc.

Altres.

COM HO PODEM FER

Treballar amb les làmines d'escenes

Desplegueu una làmina de manera que tothom pugui veure-la bé. Doneu un temps perquè tothom pugui mirar amb deteniment el dibuix, i a continuació:

Comenteu entre tothom l'escena.

Convideu que per torns cadascú busqui les coses que coneix i les assenyali tot dient-ne el nom en veu alta perquè tothom el pugui sentir.

Introduïu a partir de la làmina totes les paraules noves que us sembli oportú, després d'haver comprovat el que saben les diferents persones del grup.

Digueu en veu alta el nom d'algunes coses que hi ha a la làmina que estiguen veient i demaneu-los que per torns assenyalin sobre la làmina allò que vosaltres digueu.

Convideu-los a dir en veu alta frases referides a la làmina, de caire descriptiu, de forma individual i per torns, o bé construïu-les entre tothom.

Formuleu preguntes senzilles sobre la làmina i demaneu que per torns les vagin contestant.

Convideu-los a explicar experiències personals relacionades amb l'àmbit al qual fa referència la làmina amb la qual estiguen treballant.

Convideu-los a anar escrivint per torns, a sobre de la làmina, el nom de les coses que coneguin.

Escriviu sobre la làmina aquelles paraules que us interessin (amb majúscules o minúscules), o bé escriviu-les amb les lletres dels maletins, i:

Practiqueu la lectura individual o en grup.

Feu un dictat de les paraules treballades.

Proposeu-los que copiïn les paraules, canviant, si escau, de majúscules a minúscules i/o a l'inrevés.

Escriviu sobre la làmina la primera lletra o la primera síl·laba del nom d'alguns objectes i feu que per torns completin les paraules.

Altres.

Desplegueu una làmina de manera que tothom pugui veure-la bé i traieu el seu joc de fitxes i escampeu aquestes sobre la taula. Dediqueu una estona a mirar amb deteniment tots els dibuixos, i a continuació:

Feu que cadascú triï una o més fitxes i comprovi si el mateix element és també en la làmina, encara que sigui una mica diferent.

Feu que cadascú triï una fitxa i de manera consecutiva la col·loqui al lloc de la làmina on podria estar ubicat l'element que hi porta dibuixat, i que a continuació n'expliqui els motius.

Convideu per torns a enumerar en veu alta altres coses que hi han a les làmines que també podrien formar part del joc de fitxes. En el cas del supermercat, podrien anar dient el nom d'altres aliments; en el cas del centre de salut, el d'altres medicines o coses que utilitzin per a tenir cura de la seva salut, etc.

Altres.

Traieu una làmina i qualsevol joc de fitxes que no es correspongui amb la que heu triat.

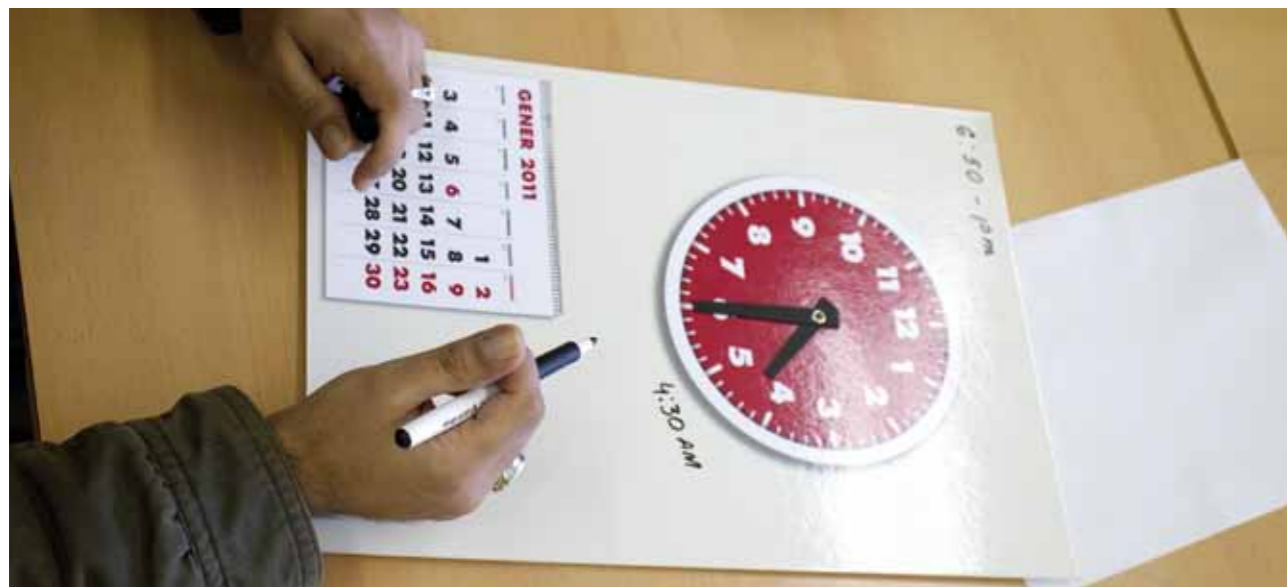
Repartiu aleatòriament una fitxa a cadascú, doneu un temps per a pensar i convidau-los a continuació a dir, per torns, una frase senzilla on es relacioni l'element de la fitxa que els heu lliurat amb algun element de la làmina. Imagineu que teniu a la vista, per exemple, la làmina "Supermercat" i que repartiu fitxes del joc "Casa". A un participant li toca la fitxa amb una ràdio i diu: "El

carnisser escolta la ràdio". A un altre li toca la fitxa "Cassola" i diu, per exemple: "La dona compra fideus per fer-los a la cassola", o "La dona compra detergent per netejar la cassola", etc.

Podeu treballar amb més d'una làmina alhora si, per exemple, feu una sessió dedicada a recordar el vocabulari treballat en el transcurs d'un mes, o bé si per qualsevol motiu proposeu que un petit grup treballi de manera individual amb una làmina diferent per a cadascú encara que la proposta sigui la mateixa per a tothom. En aquest cas, per exemple, se la podrien anar canviant de manera rotativa.

Treballar amb la làmina "Rellotge i calendari"

Aquesta làmina està pensada bàsicament per a treballar qüestions temporals. Les manetes del rellotge es poden moure amb la mà. El calendari mostra només un full, corresponent al mes de gener del 2011. Serveix de referència per a familiaritzar-se amb l'estructura gràfica i la distribució dels dies de la setmana i dels dies del mes.

Poseu la làmina a la vista de tothom, centreu-vos en el rellotge i expliqueu quina estructura té i com funciona, posant-hi exemples. Comenteu també les diferències entre un rellotge digital i un d'analògic. Tot seguit:

Encarregueu-vos de moure les manetes del rellotge mentre demaneu que de manera rotativa cadascú vagi dient en veu alta l'hora que aneu posant.

Convideu que per torns moguin les manetes del rellotge i posin l'hora que digueu.

Proposeu de parlar de manera rotativa sobre coses que cadascú faci en diferents moments del dia, com ara: al matí, al migdia, a la tarda, al vespre, a mitjanit, a la matinada, etc., i utilitzeu el rellotge per a posar les hores a les quals cadascú faci referència.

Altres.

Poseu la làmina a la vista de tothom i traieu les xifres d'espuma i deixeu-los a l'abast de tothom. A continuació:

Utilitzeu les xifres d'espuma per a posar hores diferents tal com s'expressarien en un rellotge digital com ara: 22.00, 13.17, 20.30, etc. i demaneu que per torns col·loquin les manetes de la manera adequada en el rellotge de la làmina.

Demaneu que cadascú utilitzi les xifres d'espuma per a escriure l'hora que aneu posant amb el rellotge de la làmina (haureu d'indicar si es tracta, per exemple, de les nou del matí o de les nou de la nit, etc.).

Parleu dels horaris que tenen les botigues, el tren, el metro, les oficines municipals, les oficines de correus, etc. i utilitzeu les xifres d'espuma per a escriure'ls com si es tractés dels rètols que habitualment hi solem trobar. Aproveiteu també l'ocasió per a traslladar les hores que hagueu posat, al rellotge amb manetes de la làmina.

Repartiu un retolador i una làmina a cadascú (màxim, 6 persones) i demaneu a tothom que n'utilitzi el revers per a:

Dibuixar un rellotge (mirant el de la làmina com a referència), posant les xifres i les principals divisions. Tot seguit es tracta que l'utilitzin per a dibuixar-hi les manetes, col·locant-les en la posició que vosaltres, o qualsevol persona del grup, proposi en veu alta. En acabar, observeu si tothom ha dibuixat les manetes en la mateixa posició, i en cas negatiu, feu entre tots la correcció que calgui. A continuació poden esborrar les manetes amb la mà i repetir l'exercici tantes vegades com us interressi.

Escriure amb lletres o amb xifres les hores que poseu al rellotge de manetes.

Escriure frases sobre les coses que cadascú fa o li agradaria fer a les hores que indiqueu al rellotge.

Altres.

Poseu la làmina a la vista de tothom, centreu-vos en el calendari i aprofiteu-lo per a explicar com està estructurat i quina informació ens proporciona, comentant tots els aspectes que cregueu convenientes perquè el sàpiguen interpretar. A continuació:

Demaneu que localitzin al calendari el dia del mes que indiqueu i que diguin a continuació de quin dia de la setmana es tracta.

Demaneu que cerquin sobre el calendari el dia que els indiqueu utilitzant frases com ara: el primer dilluns del mes, o el segon dimarts del mes, o l'últim divendres del mes, etc., i que diguin en veu alta quin dia del mes és.

Repartiu una làmina a cadascú/una (màxim, 6 persones) i demaneu a tothom que n'utilitzi el revers per a:

Escriure amb lletres i/o amb xifres les dates i hores que assenyalau sobre el calendari i el rellotge. Per exemple: deu de gener de l'any dos mil onze a les nou del matí, o 10 de gener del 2011 a les 9.30 h, o bé 10/1/2011 - 9.30 h.

Escriure frases inventades (que podeu dictar en un primer moment) sobre algunes dates i hores assenyalades que calgui recordar, com ara: dilluns 17 de gener, anar al metge a les 16.15 h; el 14 de gener a les 8.10 h, anar a recollir un imprès a l'ajuntament; el 26 de gener a les 15.10 h, entrevista amb el professor o la professora de l'escola, etc.

Dibuixar un calendari que contingui només la setmana en curs i escriure en els diferents espais algunes de les coses que cadascú hagi de fer, de manera abreujada, com si es tractés d'una agenda.

Altres.

Parleu entre tothom sobre el calendari, la seva utilitat, les diverses maneres com es pot organitzar, les agendes personals, les agendes escolars, etc. i les circumstàncies en què cal recordar una data i hora determinades. Relacioneu-ho també amb alguns dels rètols informatius habituals que podem trobar en el nostre entorn, com ara els que informen de les vacances d'un comerç o bé de l'escola, o bé de l'horari d'atenció d'un metge determinat, etc.

Altres.

Una vegada tothom hagi entès l'estructura i el funcionament del calendari, és recomanable que utilitzeu un calendari de debò que contingui tots els fulls corresponents a un any, i que continueu fent algunes de les activitats que us hem proposat. També pot ser bo fer el mateix amb una agenda.

FITXES

Els dibuixos de les fitxes permeten que les persones adultes puguin reconèixer amb facilitat les coses que hi figuren, i relacionar-los amb les paraules que els representen, encara que al començament no puguin llegir-les.

Les paraules estan escrites amb majúscules i amb minúscules. Les fitxes estan numerades, i cada joc està identificat amb un color diferent, de manera que és fàcil localitzar-les i desar-les.

Hi ha quatre tipus diferents de fitxes:

PARAULES DE REFERÈNCIA

Estan pensades per a poder aprendre i recordar fàcilment cadascuna de les grafies i els sons de la llengua relacionant-los amb una paraula de referència ben senzilla i comuna. Així podreu parlar de la "a" d'"all", la "b" de "botó" o la "p" de "poma", o bé recordar els diferents sons de la lletra "e": oberta, tancada o neutra, a partir de les paraules euro, llet i elefant, o posar exemples per a ajudar a recordar que un mateix so es pot escriure amb més d'una lletra, com ara les paraules botó i vaca, en les quals el so /b/ s'escriu, respectivament, amb les lletres "b" i "v".

Aquestes paraules poden ser molt útils a l'hora d'aclarir dubtes i disposar d'exemples concrets per a fixar les grafies. Estan organitzades en dos jocs:

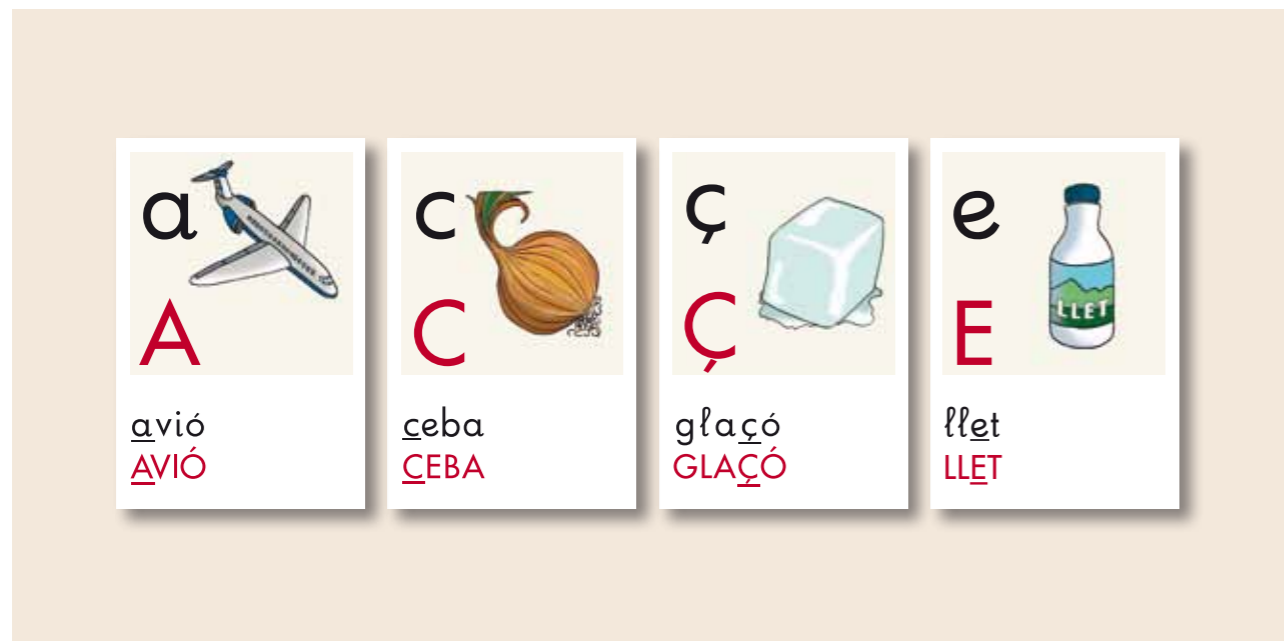
ABC

26 fitxes en dues capses que formen un alfabet. Cada lletra està associada a una paraula de referència.

ALTRES

16 fitxes en una capsa que formen un conjunt heterogeni de paraules en què es recullen uns quants exemples dels diferents sons que pot presentar una mateixa grafia, o de les diferents grafies amb què es pot escriure un mateix so.

RELACIÓ DE LES FITXES PARAULES DE REFERÈNCIA

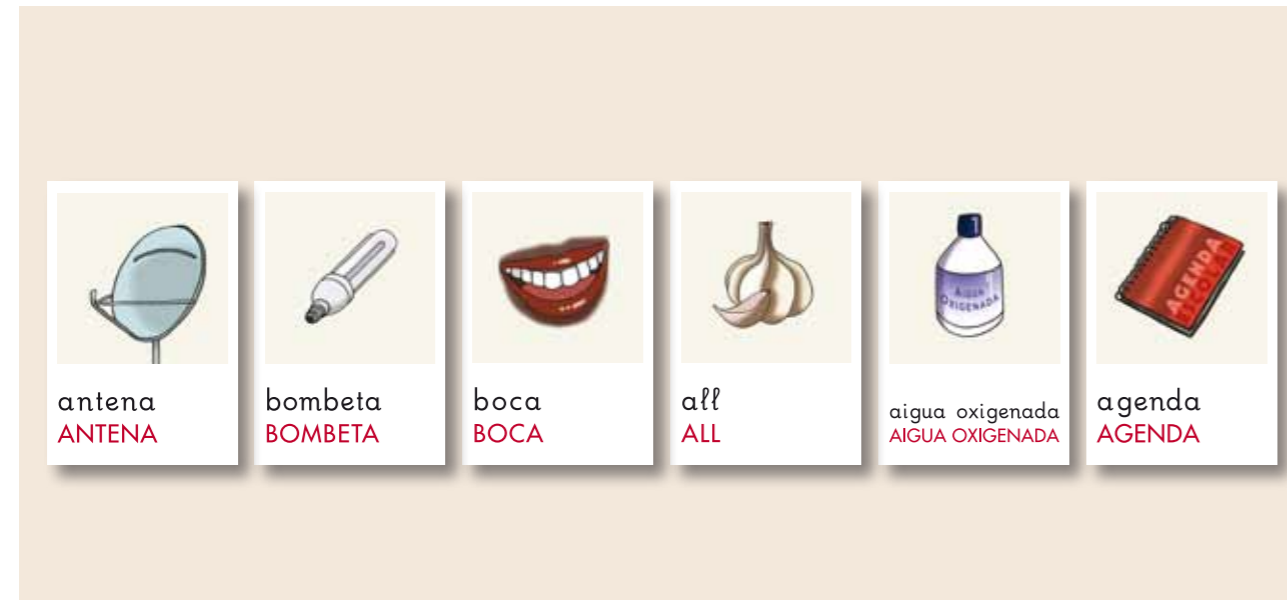
ALFABET	NÚM.	FITXES ABC	NÚM.	ALTRES FITXES
A	1	ALL	26	AVIÓ
B	2	BOTÓ		
C	3	CASA	27 28	CEBA GLAÇÓ
D	4	DIT		
E	5	EURO	29 30	LLET ELEFANT
F	6	FOC		
G	7	GOS	31 32 33	GERRA GUÀRDIA GUITARRA
H	8	HOME		
I	9	ILLA		
J	10	JAQUETA		
K	11	KIWI		
L	12	LUPA	34 35	LLAPIS COL·LEGI
M	13	MÀ		
N	14	NAS		
O	15	OU	36 37	ÓS ORELLA
P	16	POMA		
Q	17	QUATRE		
R	18	RATA	38 39	GORRA PERA
S	19	SOL	40 41	CASSOLA ROSA
T	20	TAULA		
U	21	ULL		
V	22	VACA		
X	23	XOCOLATA		
Y	24	PINYA		
Z	25	ZEBRA		

PARAULES DE REFERÈNCIA ORDENADES PER SONS

SO	NÚM.	PARAULES DE REFERÈNCIA
VOCALS		
A	1	ALL
A, E neutra	26 30	AVIÓ ELEFANT
E oberta	5	EURO
E tancada	29	LLET
I	9	ILLA
O oberta	15	OU
O tancada	36	ÓS
U	21 37	ULL ORELLA
CONSONANTS		
muda	8	HOME
B	2 22	BOTÓ VACA
K	3 17 11	CASA QUATRE KIWI
D	4	DIT
F	6	FOC
G	7 32 33	GOS GUÀRDIA GUITARRA
J	10 31	JAQUETA GERRA
L	12 35	LUPA COL·LEGI
LL	34	LLAPIS
M	13	MÀ
N	14	NAS
P	16	POMA
R vibrant múltiple	18 38	RATA GORRA
R vibrant simple	39	PERA
S sonora	41 25	ROSA ZEBRA
S sorda	19 29 27 40	SOL GLAÇÓ CEBA CASSOLA
T	20	TAULA
CH	23	XOCOLATA
Ñ	24	PINYA

VOCABULARI BÀSIC

Està format per un conjunt de fitxes relacionades amb els àmbits de les làmines, agrupades en sis jocs. Contenen paraules usals, curtes i fàcils de llegir, pròpies de cada àmbit. En conjunt, constitueixen una àmplia mostra representativa de les diverses síl·labes que permeten construir paraules de diferent complexitat.

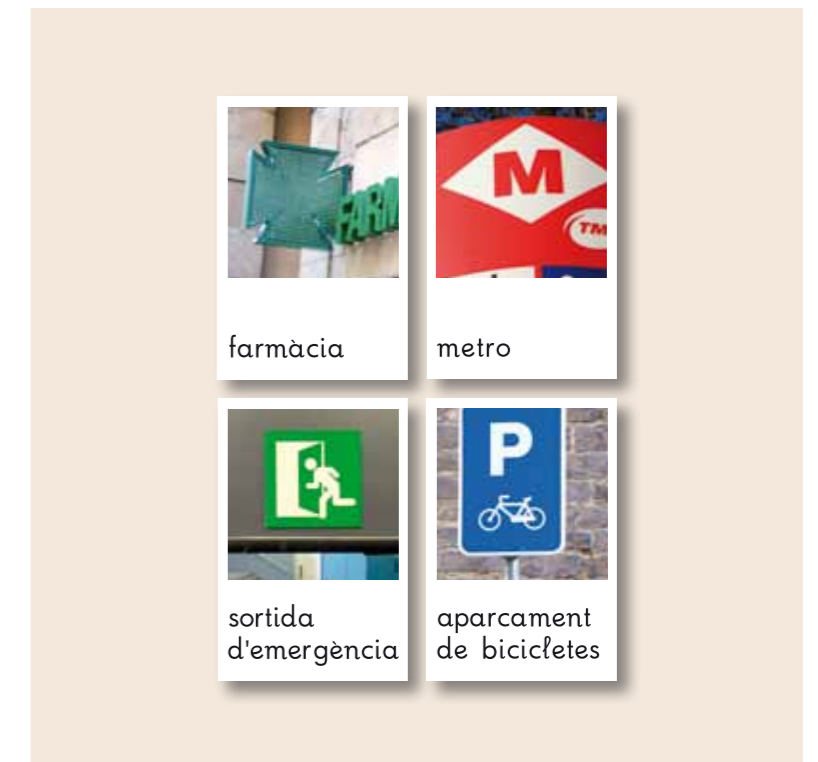
CARRER	CASA	COS I ROBA	SUPERMERCAT	CENTRE DE SALUT	ESCOLA
1. ANTENA	21. BOMBETA	41. BOCA	61. ALL	81. AIGUA OXIGENADA	101. AGENDA
2. ARBRE	22. CADIRA	42. BRAÇ	62. ARRÒS	82. BENA	102. BLOC
3. AUTOBÚS	23. CAFETERA	43. CALCES	63. CAFÈ	83. CROSSA	103. BOLÍGRAF
4. BANC	24. CASSOLA	44. CALÇOTETS	64. CARN	84. ESPARADRAP	104. ENTREPÀ
5. BICICLETA	25. CLAU	45. CAMA	65. CEBA	85. GASA	105. ESBORRADOR
6. BÚSTIA	26. CULLERA	46. CARA	66. KIWI	86. GRA	106. BOLA DEL MÓN
7. COLOM	27. ESTUFA	47. CUL	67. LLET	87. IODE	107. GOMA
8. CONTENIDOR	28. FORQUILLA	48. DIT	68. MELÓ	88. LLITERA	108. GUIX
9. FANAL	29. FOTO	49. FALDILLA	69. OU	89. MALALT	109. HORARI
10. FONT	30. GANIVET	50. GORRA	70. PA	90. NYANYO	110. LLAPIS
11. GAT	31. GOT	51. JERSEI	71. PATATA	91. PASTILLES	111. LLIBRE
12. GOS	32. NEVERA	52. MÀ	72. PEIX	92. POMADA	112. LLIBRETA
13. MOTO	33. PLAT	53. MITJONS	73. PERA	93. RADIOGRAFIA	113. MAPA
14. PAPERERA	34. RÀDIO	54. NAS	74. PINYA	94. RECEPTA	114. MAQUINETA
15. PILOTA	35. SABÓ	55. ORELLA	75. POLLASTRE	95. TALL	115. MENÚ
16. POLICIA	36. SOFÀ	56. PANTALONS	76. POMA	96. TERMÒMETRE	116. MOTXILLA
17. QUIOSC	37. TAULA	57. PEU	77. SAL	97. TIRETA	117. ORDINADOR
18. RATA	38. TELE	58. SABATES	78. SUCRE	98. TISORES	118. PINTURA
19. ROSA	39. TELÈFON	59. SAMARRETA	79. TOMÀQUET	99. XAROP	119. PINZELL
20. SEMÀFOR	40. VÀTER	60. ULL	80. XOCOLATA	100. XERINGA	120. RETOLADOR

SÍMBOLS

És un recull de rètols, símbols i icones d'ús freqüent a la nostra societat que és important aprendre a llegir i interpretar correctament encara que no vagin acompanyats de paraules. En aquestes fitxes el nom només està escrit en minúscules.

RELACIÓ DE SÍMBOLS:

- FARMÀCIA
- PRODUCTE CORROSIU
- METRO
- SORTIDA D'EMERGÈNCIA
- APARCAMENT DE BICICLETES
- GUARDA-ROBA
- PERILL D'ENRAMPAR-SE
- INFORMACIÓ
- PROHIBIT FUMAR
- ASCENSOR
- PROHIBIT EL PAS
- PRODUCTE INFLAMABLE
- PROHIBITS ELS GOSSOS
- PAS DE VIANANTS
- RECICLABLE
- RENTEU A MÀ
- LAVABOS
- CONGELADOR
- PAPERERA
- PAS INFERIOR

PISSARRA BLANCA

És un joc de fitxes en blanc per a escriure-hi amb els retoladors de pissarra blanca. Estan pensades per a poder crear qualsevol fitxa nova segons les necessitats que es vagin presentant. Es poden fer servir també per a complementar moltes de les propostes que es detallen a l'apartat "Com ho podem fer" de cada bloc.

QUÈ PODEM FER amb els diferents jocs de fitxes

Treballar vocabulari tant oralment com per escrit.

Utilitzar-les de referència per a identificar i discriminar lletres i/o síl·labes.

Utilitzar-les de referència per a identificar i discriminar sons.

Utilitzar-les de referència per a reconèixer i discriminar grafies que es presten a confusió.

Utilitzar-les per a llegir.

Utilitzar-les per a fer dictats de paraules.

Classificar-les utilitzant diferents criteris.

Generar converses.

Ubicar-les o relacionar-les amb les làmines corresponents.

Posar preus i fer referència a unitats de mesura diferents: quilograms, litres, unitats, dotzenes, etc.

Practicar qüestions de concordança: gènere i nombre.

Construir unitats lingüístiques més complexes (afegir determinants, adjectius, preposicions, etc.) i fer frases (subjecte, verb i predicat).

Utilitzar-les per a escriure-hi.

Proposar jocs.

Altres.

COM HO PODEM FER

Els diferents grups de fitxes es podem emprar separatament o bé barrejar les fitxes de diferents tipus, segons el tipus d'activitat que proposeu.

Per a treballar oralment, us pot anar bé anar traient de manera progressiva els diferents jocs de "Vocabulari bàsic" vinculats a les làmines, juntament amb aquestes, per així facilitar als alumnes un marc significatiu de referència on poder contextualitzar les paraules, de manera que els sigui més senzill recordar-les. Cal tenir present que no és convenient introduir un nombre excessiu de paraules noves en cada sessió. Pot ser interessant anar construint amb l'alumnat una llista del vocabulari que progressivament es vagi treballant.

Si utilitzeu les fitxes per a practicar la lectura, el més probable és que hagueu de fer una selecció prèvia per tal d'adaptar-vos al nivell d'aprenentatge que hagin assolit les persones adultes en el moment que decidiu emprar-les. Al principi podran llegir només algunes paraules, però a mesura que avanci el curs, el nombre s'anirà incrementant. És impossible recomanar per quines fitxes començar, ja que això dependrà del mètode que feu servir (sil·làbic, global, etc.), i també d'altres factors que no podem preveure. El que hem intentat és que el vocabulari de les fitxes fos en general senzill, per tal de facilitar el procés de lectura sigui quin sigui el mètode emprat i les circumstàncies en què us trobeu.

Consulteu les llistes de vocabulari per tal de seleccionar en cada moment les fitxes amb les quals vulgueu treballar segons l'objectiu que perseguiu. El més probable és que feu servir criteris diferents segons les ocasions.

A mesura que avanci el procés d'alfabetització, podreu anar donant nous usos a les fitxes d'acord amb els objectius que us plantegeu.

Treballar amb les fitxes "Paraules de referència"

Com que l'objectiu d'aquestes fitxes és que disposeu d'exemples concrets de referència, pot ser adequat tenir-les sempre a mà, de manera que, quan sorgeixi qualsevol dubte, pugueu utilitzar-les per a aclarir-ho. Podeu plantejar algunes activitats concretes com les que proposem a continuació, diferenciant el grup "ABC" (amb l'alfabet de referència) del grup "Altres".

També les podreu utilitzar per a la major part de coses que proposem amb les fitxes de "Vocabulari bàsic".

Fitxes "ABC"

Podeu fer un ús diferent d'aquestes fitxes segons si el mètode que seguïu fa referència al nom de les lletres des del principi o bé només us referiu al so que tenen.

Traieu les fitxes "ABC" i disposeu-les a la vista de tothom sobre la taula en ordre alfabètic. Tot seguit:

Presenteu les lletres de l'abecedari, associant cadascuna a la paraula de referència corresponent: la "a" d'"avió", la "b" de "botó", la "c" de "casa", etc.

Parleu del significat de les paraules i mireu de contextualitzar-les a través de la conversa.

Convideu els i les alumnes a localitzar les fitxes de referència per a les lletres que digueu, i a la inversa també.

Feu exercicis per a ordenar les fitxes en ordre alfabètic.

Proposeu que les copiïn, utilitzant les lletres d'espuma o de cartró, o bé a mà.

Repartiu un grapat de fitxes de vocabulari bàsic a cadascú i demaneu-los que per torns les col·loquin a sobre de la fitxa de referència corresponent, segons sigui la lletra per la qual comencin.

Cerqueu altres exemples de paraules que comencin o continguin les lletres o els sons treballats. Podeu utilitzar les pissarres blanques per a escriure-les i després ordenar-les.

Dicteu les paraules treballades.

Altres.

Si ho considereu excessiu, podeu treballar només amb unes quantes en comptes d'utilitzar l'abecedari sencer, i dedicar dues o tres sessions diferents fins a treure-les totes.

Fitxes "Altres"

Com hem comentat més amunt, aquest grup té com a objectiu facilitar-vos exemples concrets no només de lletres, sinó també de sons, i de grafies que es poden prestar a confusió. Les podeu fer servir quan necessiteu exemples concrets per treballar algunes qüestions específiques, bé quan sorgeixin de manera espontània o bé quan ho hagueu previst, com ara diferenciar la "s" sorda de la "s" sonora, o una "e" oberta d'una de tancada, o bé una mostra de diferents paraules en què la lletra "g" soni de dues maneres diferents, com ara en "gos" i en "gerra", etc.

Traieu segons les ocasions aquelles fitxes que us interressi treballar, com per exemple: "gos" i "gerra". Poseu-les a la vista de tothom i:

Feu que s'adonin que la mateixa lletra pot representar en aquest cas dos sons diferents. Convideu a tothom a repetir les paraules en veu alta per constatar que distingeixen bé un so de l'altre i que saben també produir-los.

Convideu-los a buscar altres exemples que coneguin en què la lletra "g" soni com en "gos" o com en "gerra".

Convideu-los a distribuir algunes fitxes del joc de "Vocabulari bàsic", com ara: **"gorra", "gos", "ganivet", "gasa", "goma", "agenda", "aigua oxigenada"**, etc., segons si la lletra "g" sona com la de "gos" o com la de "gerra".

Utilitzeu les fitxes de pissarra blanca per a escriure altres paraules i feu que a continuació les distribueixin segons si sonen com a "gos" o com a "gerra".

Feu un dictat amb les paraules de les fitxes de referència i altres que hagueu utilitzat.

Utilitzeu les paraules treballades per a fer frases curtes.

Altres.

Traieu les fitxes que us interressi treballar, com per exemple: "rata", "gorra" i "pera". Poseu-les sobre la taula i a continuació:

Feu que s'adonin que la lletra "r" de vegades sona fluixa com a **"pera"** i de vegades forta com a **"rata"**. Busqueu a continuació, entre tots, altres exemples coneguts i utilitzeu les fitxes de pissarra blanca per a escriure les paraules, distribuint-les a

continuació en dos grups segons com sonin, com a **“rata”** o com a **“pera”**.

Expliqueu que a inici de paraula la “r” sempre sona forta, com a **“rata”**. I poseu altres exemples, com ara: **“rosa”**, **“ràdio”**, **“radiografia”**, **“recepta”** (fitxes del “Vocabulari bàsic”).

Busqueu més exemples entre tots i utilitzeu les fitxes de pissarra blanca per a escriure-hi. Utilitzeu-les després per a llegir per torns.

Comenteu el fet que quan la “r” sona forta i va entre vocals, cal escriure dues erres com a **“gorra”**. Busqueu altres exemples, com ara barra, carro, morro, porro, terra, etc., i escriviu les paraules a les fitxes de pissarra blanca.

Repartiu una làmina a cadascú perquè escriguin sobre la quadrícula amb els retoladors i feu un dictat amb les paraules treballades. A continuació demaneu-los que distribueixin en columnes les paraules que hagin escrit segons si la “r” hi sona com a **“rata”** i **“gorra”** o com a **“pera”**. Feu una correcció entre tots.

Altres.

Treballar amb les fitxes “Vocabulari bàsic”

Disposeu sobre la taula qualsevol dels jocs de 20 fitxes de “Vocabulari bàsic” i la làmina corresponent. Esbrineu primer de tot si els objectes que hi figuren són coneguts per l’alumnat i si coneixen també, o no, el nom que utilitzem per a referir-nos-hi. En funció del que esbrineu:

Aneu presentant les fitxes que decidiu, dient en veu alta el nom dels objectes i convidant els participants a repetir les paraules, tots alhora o de manera individual. Aproveiteu l’ocasió per a treballar i reforçar aspectes fonètics i de pronunciació.

Canvieu seguidament l’ordre o la distribució de les fitxes sobre la taula i aneu assenyalant-les d’una a una en l’ordre que vulgueu, mentre els i les alumnes per torns van dient els noms.

Invertiu a continuació l’operació i aneu dient de manera desordenada el nom dels objectes que figuren a les fitxes i que siguin ells els qui assenyalin allò que hagueu dit.

Quan el nivell ho permeti, mireu d’anar incrementant la complicació de l’exercici, anteposant, per exemple, determinants o articles davant de les paraules, fent frases senzilles on aquestes adquireixin un sentit com ara “La pinya és una fruita”, “El tomàquet és una verdura”, “La xocolata és dolça”, etc.

Feu que busquin objectes que tant apareguin en els dibuixos de les fitxes com en la làmina vinculada, encara que no siguin iguals, com ara unes sabates, uns pantalons, un sofà, un televisor, etc., i comenteu conjuntament l’escena de la làmina.

Convideu-los a buscar en l’entorn on trebal·leu exemples de les coses que figuren a les fitxes, tant si es tracta d’objectes com de parts del cos, etc.

Estimuleu converses diferents a partir dels dibuixos de les fitxes. En aquests es poden percebre detalls de color, mida, materials, etc., que poden servir de base per a la descripció (el tomàquet és vermell, la poma és verda, el got és de vidre, etc.); també es pot parlar sobre qui utilitza els objectes que hi han representats, per a quines coses serveixen, on es troben, quin preu tenen, així com per a descriure experiències o situacions viscudes en les quals els objectes tinguin un protagonisme (se m’ha fos una bombeta, tinc una nevera nova, he perdut la clau, demà em faran una radiografia, etc.). Els diferents àmbits temàtics de cadascun dels jocs de fitxes vinculats a les làmines poden suggerir una multitud de converses diferents. Després de parlar, podeu proposar, quan ho considereu oportú, exercicis escrits en la mateixa línia que els orals.

Altres.

Podeu utilitzar també les fitxes del joc de referència per a fer aquestes activitats malgrat que el vocabulari no estigui contextualitzat.

Barregeu fitxes de diferents jocs per tal que els i les alumnes les puguin classificar o distribuir en grups segons si es tracta, per exemple, d'aliments, peces de vestir, medicaments, etc. Poseu una fitxa com a referència o exemple de cada grup que vulgueu constituir, i comenteu-ho amb l'alumnat per tal que entenguin bé els requisits o la definició de cada grup. A continuació repartiu el mateix nombre de fitxes a totes les persones del grup i convideu-les que:

Les mirin totes amb atenció, intentin recordar-ne el nom i que, quan sigui el seu torn, les vagin ubicant d'una a una en el grup corresponent segons el que hi hagi dibuixat, alhora que en diuen el nom en veu alta.

En grups de dos o tres ajuntin les respectives fitxes i les classifiquin o ordenin tenint presents altres criteris que els podeu suggerir, com ara la lletra per la qual comencin les paraules o bé el nombre de síl·labes que tenen, etc.

Seleccioneu unes quantes fitxes i repartiu-les entre l'alumnat de manera que cadascun en tingui quatre o cinc. A continuació, demaneu-los que:

Lletregin en veu alta les paraules de les fitxes, d'una a una, per torns.

Llegeixin en veu alta les paraules de les fitxes, per torns.

Copiïn les paraules de les fitxes, amb minúscules i/o majúscules, utilitzant els retoladors i les pissarres blanques amb quadrícula o bé sobre paper.

Facin frases oralment amb les paraules, i a continuació les escriguin.

Altres.

Seleccioneu unes quantes fitxes i repartiu-les entre l'alumnat. Deixeu a mà les lletres de cartró encaixables, de manera que tothom en pugui agafar.

Demaneu que cadascú construeixi les diferents síl·labes per les quals comença cadascuna de les paraules de les fitxes que els ha tocat, encaixant les lletres de cartró que necessitin (com ara "pe" de "pera", "me" de "meló", "ti" de "tireta", etc.). Utilitzeu després, si voleu, les síl·labes construïdes per a combinar-les entre si i formar noves paraules.

Altres.

Seleccioneu unes quantes fitxes i disposeu-les sobre la taula a la vista de tothom. Repasseu primer el vocabulari, després gireu-les cara avall i seguidament:

Feu que cadascú, per torns, giri dues o tres fitxes aleatòriament, de manera que quedin visibles. Tot seguit inventeu entre tothom frases o senzilles històries que continguin les paraules que hagin sortit, tot estimulant la imaginació. Proposeu-los després d'escriure les històries imaginades i aprofiteu després per a llegir els textos en veu alta.

Feu un dictat de les paraules treballades i, quan hagueu acabat, tombeu entre tots les fitxes cara amunt. Seguidament feu que cadascú corregeixi el seu propi exercici o bé el d'un company, localitzant a les fitxes que hi ha sobre la taula cadascuna de les paraules dictades.

Altres.

Trieu qualsevol conjunt de fitxes que us interessi i repasseu bé tot el vocabulari. A continuació repartiu una sola fitxa a cada persona del grup, sense que ningú vegi el que repartiu i deixeu la resta en un costat. Proposeu a continuació:

Que per torns vagin fent preguntes a una sola persona per tal d'esbrinar quina és la fitxa que aquesta té a la mà, de manera que el qui contesta només hagi de dir "sí" o "no", o bé que hagi de formular respostes senzilles.

Repetiu les rondes de preguntes tantes vegades com calgui fins que algú esbrini de quina cosa es tracta, i aleshores passeu el torn a una altra persona. El nivell de dificultat pot augmentar si, per exemple, es barregen fitxes de diferents jocs. No es tracta de fer complicat l'exercici perquè costi especialment endevinar les paraules, sinó d'aprofitar-lo per a estimular la llengua oral, així com la relació entre els alumnes.

Seleccioneu unes quantes fitxes i aneu-les mostrant una per una, anteposant en cada cas l'article apropiat (el o la) segons el gènere de les paraules que hi apareixen. Deixeu-les sobre la taula, a la vista de tothom, i repartiu les fitxes de pissarra blanca entre les persones del grup. A continuació:

Demaneu que per torns cadascú digui en veu alta les paraules de les fitxes que assenyalau, precedides de l'article que correspongui

a cadascuna, per ajudar a retenir en la memòria el gènere de cada paraula.

Proposeu que, per torns, escriguin sobre les seves fitxes en blanc l'article adient per a la paraula que els aneu mostrant, segons si es tracta d'una paraula femenina o masculina.

Proposeu que per torns escriguin sobre les seves fitxes en blanc una paraula adient per a descriure el dibuix de cada fitxa que els aneu mostrant, o bé una paraula per a indicar alguna acció que es pugui fer amb l'objecte en qüestió (menjar, escoltar, escriure, punxar, etc.). Si tothom pensa i treballa sobre la mateixa paraula, l'exercici pot estimular l'ús de vocabulari diferent per a referir-se a una sola cosa (heu de posar com a condició que no s'hi val repetir). Així, un tomàquet podria ser: rodó, vermell, fresc; un meló, verd, groc, dolç, ovalat, etc.

Podeu repetir l'exercici unes quantes vegades utilitzant altres determinants, com ara "un", "una", "aquest", "aquesta", i també utilitzar les corresponents formes en plural i singular. A mesura que avanci el procés d'alfabetització, es pot anar complicant l'exercici introduint, per exemple, l'ús de possessius ("el meu tomàquet", "els seus mitjons", "la meva boca", "el seu nas", etc.) i tot allò que considereu convenient per tal d'ampliar vocabulari i estructures sintàctiques.

Treballar amb el joc de fitxes "Simbols"

Traieu les vint fitxes que componen el joc i escampeu-les sobre la taula i a continuació:

Demaneu a les persones del grup que se les mirin bé i localitzin els senyals, rètols o dibuixos que els siguin familiars. Pregunteu a continuació si en coneixen el significat, i en cas afirmatiu, animeu-los que expliquin a la resta del grup allò que saben sobre el que indiquen, els llocs on es poden trobar, etc. Completeu la informació amb el que cregueu convenient. Comenteu d'aquesta manera el significat de cada rètol del joc, i a continuació:

Proposeu exercicis per a assegurar-vos que, malgrat que encara no sàpiguen llegir, tenen la capacitat d'identificar els rètols segons el significat, tant si van acompanyats de paraules com si no hi van. Les paraules (i en especial quan van acompanyades d'altres signes gràfics) poden ser recordades com a dibuixos.

Demaneu-los que es fixin durant la setmana en altres rètols i senyals que vegin en el seu entorn i que els recordin o copiïn per a

comentar en les següents sessions amb els companys i companyes. Demaneu-los que es fixin en quins llocs poden trobar els rètols o senyals que hagueu treballat, per a poder explicar-ho a la resta del grup en sessions posteriors.

Dibuixeu altres símbols habituals que se us acudeixi que poden tenir interès i comenteu-los en grup, fixant-vos en les línies, formes i colors que apareguin, per mirar de deduir significats i descobrir regularitats (el color vermell dels senyals de trànsit indica perill, el color blau indica informació, etc.).

Feu dictats de línies, fletxes, formes geomètriques, etc. per tal d'ajudar els i les alumnes a familiaritzar-se amb el conjunt de símbols gràfics que utilitzem per a comunicar-nos i que no es componen estrictament de lletres. Aproveiteu l'ocasió per a treballar també aspectes de comprensió oral (interpretació gràfica de les vostres instruccions verbals).

Altres.

Consulteu els apartats dedicats a les xifres i als bitllets i monedes, per veure altres activitats que suggerim dur a terme utilitzant les fitxes.

Podeu utilitzar un nombre considerable de fitxes (de 50 a 100) per tal de jugar a una mena de dòmino de lletres. Repartiu les fitxes de manera que tothom en tingui el mateix nombre, i deixeu a mà les fitxes de pissarra blanca. Poseu cara amunt sobre la taula una fitxa qualsevol i expliqueu a continuació que del que es tracta és d'anar posant per torns una fitxa que comenci per l'última lletra de la fitxa anterior. Quan no es disposi de cap fitxa per a connectar amb l'última que s'hagi col·locat, podeu fer servir les fitxes de pissarra blanca per a escriure alguna paraula que hi vagi bé. Exemples: "**tomàquet**", "**taula**", "**all**", "**llet**", "**telèfon**", "**nas**", "**sabates**", "**sabó**", "**ou**", "**ull**", "**llapis**", etc.; o: "**iode**", "**estufa**", "**all**", "**llibreta**", "**arbre**", "**esparadrap**", "**pastilles**", "**semàfor**", "**rata**", etc.

XIFRES

En el maletí de les lletres d'espuma, hi trobareu també un joc de xifres. Quan vulgueu treballar només amb xifres, per a agafar-les us serà més fàcil escampar tot el contingut del maletí sobre la taula per a poder-les triar. Hi ha també uns quants signes, com ara el de la suma i el de la resta, que podreu utilitzar en combinació amb aquests en algun moment.

És molt probable que els i les alumnes estiguin familiaritzats amb aquest conjunt de símbols i tinguin la capacitat de reconèixer-los oralment i gràficament. El fet de ser analfabets no els impedeix, per exemple, fer ús dels mòbils i marcar-hi les xifres o reconèixer-les quan apareixen a la pantalla. No obstant això, el més probable és que desconeguin aspectes vinculats al seu valor i el seu ús funcional en diversos contextos.

QUÈ PODEM FER

Treballar les quantitats que indica cada xifra.

Treballar el reconeixement i la discriminació de les xifres del 0 al 9 (oralment i gràficament).

Treballar el reconeixement i la discriminació dels nombres formats per dues xifres: del 10 al 99 (oralment i gràficament).

Relacionar les xifres amb les hores del dia i el rellotge.

Relacionar les xifres amb el calendari anual, els dies del mes i els dies de la setmana.

Relacionar les xifres amb els bitllets i les monedes d'euro i amb els preus de les coses.

Treballar el reconeixement i la discriminació dels nombres formats per tres xifres: del 100 al 999 (oralment i gràficament).

Treballar uns quants nombres de més de tres xifres: mils, deu mils, cent mils i milions (oralment i gràficament).

Realitzar operacions senzilles: suma i resta.

Altres.

COM HO PODEM FER

Disposeu un joc de xifres (del 0 al 9) ordenades sobre la taula i:

Utilitzeu-les per a presentar les unitats i el primer nombre format per dues xifres.

Establiu equivalències de valor utilitzant qualsevol material senzill que tingueu a l'abast, com ara boletes fetes de paper, que podeu donar als assistents perquè les col·loquin en la quantitat que calgui, al costat de la xifra que els indiqui.

Proposeu fer càlcul mental a partir d'operacions senzilles de suma i resta amb nombres d'una sola xifra.

Disposeu totes les xifres (les 52) separades sobre la taula de manera aleatòria, i a continuació:

Digueu un nombre en veu alta i convideu a tothom a assenyalar un exemple.

Digueu un nombre en veu alta, i convideu a tothom a afanyar-se a agafar el màxim nombre possible de peces.

Animeu-los a posar xifres relacionades amb ells/es: la seva edat, el número de la casa o pis on viuen, l'edat dels fills/es, el nombre de germans/es, el preu de determinats productes, com ara una barra de pa, un litre de llet, etc.

Repartiu també un grapat de diners a cadascú (monedes i bitllets de plàstic) i demaneu-los que calculin el valor total del que els hagueu lliurat, i que posin la quantitat total utilitzant les xifres d'espuma. Podeu proposar a continuació una correcció entre ells/es, de manera que cadascú hagi de comprovar si el resultat del company assegut a la seva dreta és correcte.

Repartiu un joc sencer del 0 al 9 a cada persona del grup (d'un màxim de cinc persones) més un 1 extra, a continuació:

Digueu un nombre en veu alta (d'una xifra, o dues, o tres, etc.) perquè cada persona el compongui amb les xifres d'espuma. Compareu els resultats obtinguts per tothom i animeu-los a corregir-se entre ells/es.

Convideu a tothom, per torns, a dir nombres en veu alta perquè la resta del grup els representi amb les xifres d'espuma.

Proposeu de fer algunes operacions senzilles de suma i resta.

Feu les combinacions que cregueu adequades de dues, tres o més xifres i utilitzeu-les per a:

Llegir.

Dictar.

Ordenar-les de més gran a més petita i a l'inrevés.

Proposar que les copiïn i escriguin a mà (amb els retoladors sobre les pissarres blanques, o amb llapis o bolígraf sobre paper).

Fer operacions senzilles de suma i resta (que també poden escriure amb els retoladors sobre el revers de les làmines).

Altres.

Deixeu les xifres a l'abast de tothom i traieu la làmina petita amb el rellotge i el calendari. Trebal·leu les hores del dia, la posició de les manetes, el dies del mes, de la setmana, etc., i:

Aprofiteu les xifres per a escriure hores, dates, etc.

Deixeu les xifres a l'abast de tothom i traieu les vint fitxes vinculades a la làmina "Supermercat". Disposeu-les sobre la taula de manera que les vegi tothom, o bé repartiu-ne unes quantes a cadascú. A continuació:

Proposeu-los que posin preus raonables a cadascun dels productes. Si ho feu en grup, podeu establir torns; i si ho feu individualment o de dos en dos, passada una estona demaneu que cadascú mostri a la resta el que hagi posat, i llavors convideu a tothom a dir els preus en veu alta. A continuació utilitzeu les fitxes juntament amb els preus per a:

Parlar de les unitats de mesura dels productes: si el preu es compta per quilos, per paquets, per dotzenes, per peces, etc.

Ordenar-los de més car a més barat i a l'inrevés.

Proposar de realitzar operacions senzilles de suma i resta, com ara calcular el preu de més d'un producte. Podeu elaborar una llista de la compra amb uns quants d'aquests i fer treballar a tot l'alumnat en el mateix problema, o bé proporcionar llistes diferents a cadascun. Pot ser recomanable utilitzar les pissarres blanques amb quadrícula, o bé paper, per a copiar els preus i realitzar les operacions que calguin, practicant la correcta col·locació de les xifres. Un cop calculats els totals, podeu continuar l'activitat repartint certa quantitat de diners (monedes i bitllets de plàstic) als participants, per tal que calculin quin seria el canvi que els haurien de tornar al supermercat si paguessin amb el que els heu donat.

Proposar de realitzar operacions senzilles de multiplicació i divisió, com ara calcular el preu de dos quilos de pomes, el de tres paquets de cafè, el de mig quilo de tomàquets, etc.

Podeu repetir l'activitat fent servir altres jocs de fitxes vinculades a les làmines en les quals figuren productes i/o objectes i coses que es poden comprar en diferents botigues, com ara peces de roba, estris de la llar, mobles, etc. Això possibilitarà treballar amb nombres més grans.

Anteposeu el nombre que vulgueu a cada fitxa, de manera que això us doni peu a parlar del canvi que experimenten les paraules en canviar de quantitat i passar de singular a plural. Es poden utilitzar les vint fitxes de pissarra blanca per a escriure les paraules en plural, com ara melons, peixos, pomes, etc., i col·locar-les al costat de les fitxes amb dibuixos per observar les diferències i els canvis de grafia i també de so.

BITLLETS I MONEDES

55 BITLLETS
80 MONEDES

Els bitllets són una reproducció dels reals a escala més petita. Les monedes són una reproducció en plàstic.

QUÈ PODEM FER:

Treballar la identificació i la discriminació dels diferents bitllets i monedes.

Donar a conèixer el valor de cada bitllet i moneda i practicar equivalències.

Fer càlculs del valor total d'un conjunt de bitllets i monedes.

Utilitzar-los per a pagar i tornar canvi (simulacre de compra i venda).

Altres.

COM HO PODEM FER

Poseu sobre la taula un exemplar de cada model de bitllet i moneda diferent exposant-los de manera ordenada en funció del seu valor. Deixeu a mà la resta de bitllets i monedes.

Utilitzeu-los per a presentar-los.

Anomeneu bitllets i monedes de forma aleatòria en veu alta i convideu els i les participants a assenyalar per torns el que correspongui al que digueu cada vegada.

Establiu equivalències de valor, com ara equiparar cinc monedes d'un euro amb un bitllet de 5 euros, o bé dos bitllets de 20 euros més un de 10 al de 50 euros, etc.

Digueu en veu alta una quantitat que requereixi l'ús de dos o més bitllets diferents (com ara 15 €, 25 €, 30 €, 70 €, 130 €, etc.) i feu que per torns vagin agafant de la taula el que els calgui. Es pot fer el mateix treballant només amb monedes.

Convideu els i les participants a expressar en veu alta quantitats que requereixin l'ús d'uns quants bitllets i monedes (com ara 17 €, 24 €, etc.), i proposeu que sigui cada vegada el company/a de la dreta qui agafi de la taula allò que necessiti per obtenir la quantitat proposada.

Digueu en veu alta quantitats que requereixin l'ús dels cèntims, com ara 5,20 €, 7,10 € o 28,30 €, i per torns feu que agafin els bitllets i monedes que necessitin per a arribar-hi.

Escriviu sobre les fitxes de pissarra blanca quantitats amb decimals o amb cèntims per fer que s'adonin que, quan escrivim aquestes xifres, utilitzem una coma per a separar els euros dels cèntims, i a continuació proposeu-los que interpretin les xifres que hagueu posat d'exemple i que recullin les quantitats que expressen, amb els bitllets i monedes que necessitin.

Escampeu sobre la taula tots els bitllets i monedes de manera que quedin aïllats i no s'encavalquin, perquè sigui fàcil agafar-los.

Demaneu-los que agafin, per exemple, 10 €, combinant bitllets i monedes o només monedes. Repetiu l'exercici canviant cada vegada el valor. Compareu les solucions que hagi trobat cadascú per recollir la quantitat proposada.

Aneu dient quantitats diferents en veu alta, i per torns convideu que cadascú agafi de la taula el que necessiti per a recollir la que li toqui. Passades dues rondes o més, podeu demanar-los que comptin quants diners tenen, i a continuació proposeu-los que s'ordenin entre ells segons la quantitat que hagin recollit de més a menys o a l'inrevés.

Deixeu les monedes i bitllets sobre la taula, ordenats per valors, en piles, de manera que tothom hi tingui accés. Col·loqueu ordenadament les vint fitxes vinculades a la làmina "Supermercat" sobre la taula i traieu també les vint fitxes de pissarra blanca. A continuació proposeu-los que posin preus raonables a cadascun dels productes utilitzant una fitxa de pissarra blanca per a cada producte. Si voleu, a continuació els podeu ordenar de més car a més barat o a l'inrevés, i també agrupar-los segons criteris com ara el tipus d'envàs, el tipus de producte (fresc, envasat, etc.), la unitat amb què es mesuren (litres, quilos, peces, etc.). Una vegada tingueu posats tots els preus:

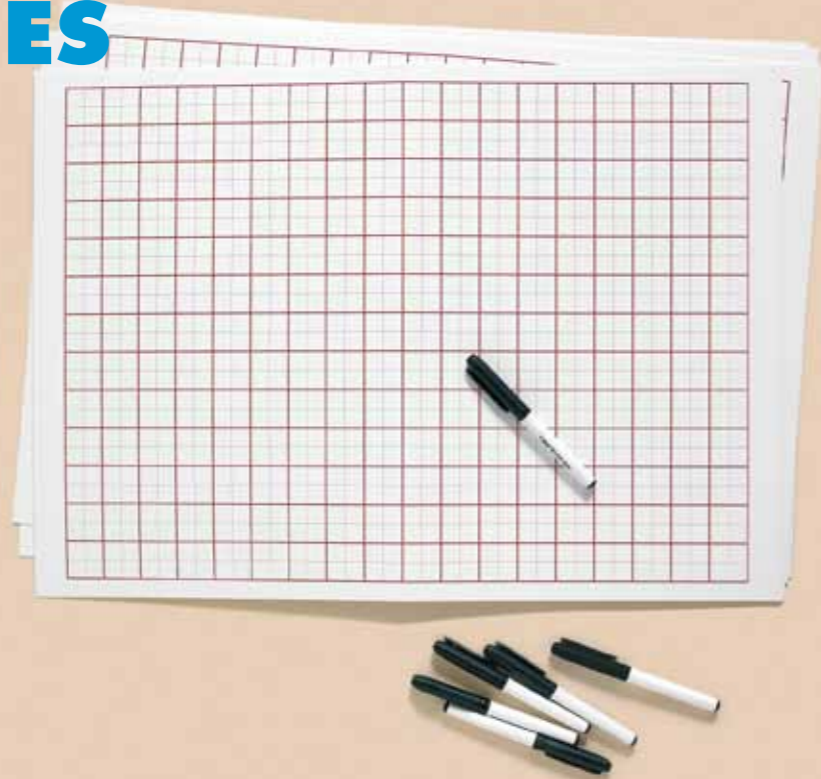

Assigneu fitxes a cada persona del grup i demaneu-los que utilitzin monedes i/o bitllets per a recollir la quantitat expressada en les fitxes de pissarra blanca. Feu després una correcció entre tothom i torneu a posar els diners al seu lloc, per poder repetir l'exercici, canviant l'assignació de les fitxes.

Proposeu-los que facin pràctiques de compra i venda, i que per torns tothom vagi assumint el paper de comprador i el de venedor per practicar la suma i la resta. Aproveiteu per a estimular converses senzilles i l'ús d'estructures interrogatives i enunciatives com ara: "¿Què li poso?", "¿Quin preu té el cafè?", "¿Quant val un quilo de pomes?", "¿Quant li dec?", "¿Quant és?", "Tingui el canvi", etc. Si ho creieu convenient, repartiu també les làmines i els retoladors perquè puguin escriure les xifres i fer les operacions que calguin, o bé proporcioneu-los paper i llapis. Podeu posar condicions, com ara comprar només verdures, o bé productes que calgui guardar a la nevera, i també limitar els diners que poden gastar, com ara 50 €, etc.

Podeu repetir l'activitat utilitzant altres jocs de fitxes vinculades a les làmines en les quals figuren productes o objectes que es poden comprar en diferents botigues, com ara peces de roba, estris de la llar, material escolar, medicines, etc.

PISSARRES BLANQUES

6 pissarres blanques
6 retoladors de pissarra blanca

Dins la maleta trobareu dues classes de pissarres blanques: les que constitueixen la part del darrere de cadascuna de les làmines, i unes altres formades pel joc de vint "Fitxes de pissarra blanca". Sobre totes s'hi pot escriure amb els retoladors que hi ha a la maleta, i es poden esborrar amb la mà o amb un drap.

Les pissarres que hi ha al darrere de les làmines porten impresa una quadrícula amb la intenció que aquesta serveixi de pauta quan l'alumnat la faci servir per a escriure-hi. La mida de la quadrícula obligarà a fer-hi lletra grossa, i això pot ajudar els i les alumnes que encara no tinguin un bon domini del traç. La quadrícula fa també que aquestes pissarres es puguin convertir fàcilment en un tauler de joc per a construir-hi, per exemple, sopes de lletres o mots encreuats, o bé per a dibuixar-hi el diagrama de joc d'una partida de vaixells i distribuir-hi els submarins, els portaavions, etc. El fet que es pugui esborrar fàcilment amb una passada de mà, constitueix també un avantatge, ja que, si ens equivoquem o no quedem satisfets o satisfetes del resultat, podem tornar a començar sense por d'espantllar el full ni de deixar constància del propi nyap.

Animeu-vos també a fer-les servir per a dibuixar-hi, malgrat que no us sentiu gaire segurs en la matèria. És molt probable que mitjançant el dibuix, independentment de la qualitat d'aquest, pugueu fer entendre als i les alumnes el significat de certes paraules o d'altres coses, i si allò que intenteu dibuixar acaba tenint una semblança bastant llunyana amb la realitat, això pot ser un bon motiu per a riure conjuntament i compartir les dificultats que cadascú té en qualsevol procés d'aprenentatge, tant si som alumnes com ensenyants.

Potser algun dels vostres alumnes tindrà dificultats per a agafar un retolador i guixar sobre el paper. Amb les pissarres podeu fer-hi exercicis de psicomotricitat, començant per deixar-los practicar-hi de manera lliure, després proposant-los que hi tracin rectes i corbes en tots els sentits, més tard que hi copïïn models, i finalment que hi practiquin amb la cal·ligrafia de les majúscules i les minúscules.

Les pissarres de les làmines poden ajudar a suplir en certa manera la manca d'un altre tipus de pissarra o de suport per a escriure-hi i servir per a posar-hi exemples escrits com a suport de les explicacions. Com que també estan pensades per a un ús individual, podeu donar-ne una a cada component del grup perquè les utilitzin, en comptes del paper, per a fer-hi exercicis individuals.

A continuació trobareu suggeriments d'activitats que podeu fer amb les pissarres. La secció dedicada a com portar-ho a terme no l'hem desenvolupada en aquest bloc perquè en la resta de blocs ja hi trobareu referències contínues d'exercicis on cal escriure i per als quals es poden utilitzar les pissarres.

QUÈ PODEM FER

L'ensenyant pot utilitzar-les per a:

Proposar models, fer explicacions, etc.

Escriure-hi xifres, lletres, paraules, frases.

Dibuixar-hi.

Proposar-hi exercicis.

Proposar-hi jocs.

Altres.

L'alumnat pot utilitzar-les per a:

Fer-hi exercicis de preescriptura.

Practicar-hi cal·ligrafia

Fer-hi dictats.

Copiar-hi models.

Escriure-hi xifres, lletres, paraules, frases.

Escriure-hi textos senzills (notes, avisos, menús, etc.).

Posar-hi preus i realitzar-hi operacions matemàtiques.

Dibuixar-hi.

Altres.

ÀNEX

A continuació trobareu sis quadres que contenen vocabulari (substantius) vinculat a cadascuna de les làmines. Les paraules estan ordenades alfabèticament i us poden ajudar a trobar exemples i models per a les diferents qüestions que aneu treballant, com ara paraules que comencin per una determinada síl·laba o la continguin, paraules curtes de dues síl·labes, exemples de lletres que poden sonar de maneres diferents segons la paraula a què pertanyin, etc. Treballar amb aquestes paraules garanteix que disposeu d'un context de referència que us ajudi a explicar-ne el significat.

LÀMINA COS I ROBA

1. Agulles	24. Cinta de la persiana	46. Llum	70. Post de planxar
2. Agulles d'estendre	25. Cintura	47. Mà	71. Prestatges
3. Ampit de la finestra	26. Coixinet de les agulles	48. Maleta	72. Raspall
4. Armari	27. Coll	49. Mitges	73. Sabates
5. Barbeta	28. Colze	50. Mitjons	74. Sabates de taló
6. Barret	29. Cosidor	51. Nas	75. Sabatilles
7. Bigoti	30. Cremallera	52. Nen	76. Samarreta
8. Boca	31. Cul	53. Nena	77. Samarreta de màniga curta
9. Botes	32. Dits	54. Núvols	78. Samarreta de tirants
10. Botons	33. Dona	55. Orelles	79. Serrell
11. Braç	34. Drap	56. Pantalons curts	80. Sòcol
12. Bufanda	35. Endoll	57. Pantalons llargs	81. Sostenidors
13. Cabell	36. Espatlla	58. Panxa	82. Taló
14. Cadira	37. Estenedor	59. Paraigüer	83. Tamboret
15. Calaix	38. Fils	60. Paraigua	84. Taula
16. Calces	39. Finestra	61. Paret	85. Terra
17. Calendari	40. Front	62. Penjador	86. Test
18. Cama	41. Genoll	63. Penja-robes	87. Tirador
19. Capses	42. Gorra	64. Persiana	88. Tisoires
20. Cara	43. Home	65. Perxa	89. Tovallola
21. Catifa	44. Jaqueta	66. Peu	90. Vapor
22. Cel	45. Llavís	67. Pit	91. Vestit
23. Celles		68. Planta	
		69. Planxa	

LÀMINA SUPERMERCAT

1. Ampolles	19. Dependenta	37. Mel	55. Prestatges
2. Balances	20. Dispensador de bosses	38. Mostrador	56. Productes congelats
3. Barra de pa	21. Dones	39. Musclos	57. Reixeta
4. Bolígraf	22. Drap	40. Netejador de vidres	58. Rellotge de polsera
5. Bossa de paper	23. Embotit	41. Pa	59. Rètols
6. Brusa	24. Envasos	42. Pantalons	60. Sabates
7. Cadira	25. Flam	43. Paquets	61. Sacs
8. Caixa	26. Fruita	44. Passadis	62. Salmó
9. Caixera	27. Gamba	45. Patates	63. Síndria
10. Camisa	28. Ganivet	46. Peixos	64. Targeta de crèdit
11. Carn	29. Ganxos	47. Peres	65. Tiquet
12. Carret d'anar a comprar	30. Gorres	48. Persones	66. Ulleres
13. Cistell	31. Guants	49. Petxina	67. Vaca
14. Clients	32. Homes	50. Pinces	68. Vestit
15. Coca	33. Llauna de refresc	51. Plàtans	69. Vidre
16. Congelats	34. Llimones	52. Pop	70. Xai
17. Croissant	35. Llums	53. Porc	71. Xanquetes
18. Davantal	36. Magdalenes	54. Pòsters	

LÀMINA CENTRE DE SALUT

1. Abric	16. Cotó fluix	31. Joguina	46. Pot de gases
2. Administratiu	17. Crosses	32. Llitera	47. Radiografia
3. Ambulància	18. Diari	33. Metge	48. Rellotge de paret
4. Anell	19. Dones	34. Mocador de cap	49. Rètols informatius
5. Armari	20. Embarassada	35. Mocador de coll	50. Sabates
6. Banc	21. Esclops	36. Nen	51. Sala d'espera
7. Bastó	22. Esparadrap	37. Ordinador	52. Taula de despatx
8. Bata	23. Farmàcia	38. Pacient	53. Taulell
9. Bossa de mà	24. Fonendoscopi	39. Pantalla	54. Teclat
10. Bufanda	25. Gorra	40. Paret	55. Telèfon
11. Cadira	26. Guants	41. Pas de vianants	56. Test
12. Calba	27. Guix	42. Persones	57. Tireta
13. Carpeta	28. Homes	43. Planta	58. Tubs d'assaig
14. Collaret	29. Infermera	44. Porta	59. Ulleres
15. Cortines	30. Jaqueta	45. Pòsters	60. Vidres

LÀMINA CASA

1. Agulles d'estendre	26. Cuina	51. Llum	75. Raïm
2. Aigüera	27. Cullerot	52. Lluna	76. Rajoles
3. Aixeta	28. Despertador	53. Màneg	77. Raspall de dents
4. Ambientador	29. Drap	54. Manetes	78. Recollidor
5. Ampolla	30. Dutxa	55. Manyopla	79. Rellotge
6. Armari	31. Embut	56. Maquineta d'afaitar	80. Rentadora
7. Armariet	32. Escombra	57. Mirall	81. Roba
8. Barnús	33. Escombreta (del bany)	58. Moble	82. Sabates
9. Butaca	34. Escorredora	59. Nit	83. Sabatilles
10. Butxaca	35. Escuma d'afaitar	60. Olla	84. Sabó
11. Cactus	36. Esponja	61. Pa	85. Sostre
12. Cadira	37. Estenedor	62. Paella	86. Tap
13. Calaix	38. Estora	63. Paper de vàter	87. Tapadora
14. Calendari	39. Foc	64. Paret	88. Taula
15. Campana extractora	40. Formatge	65. Pica	89. Tauleta de nit
16. Capsal	41. Forn	66. Pinta	90. Televisor
17. Capses	42. Fotografies	67. Planta	91. Terra
18. Catifa	43. Fruita	68. Poma	92. Tirador
19. Cinturó	44. Gerres	69. Porta	93. Tomàquets
20. Cisterna	45. Giradora	70. Pota	94. Tovallola
21. Coberts	46. Got	71. Pots	95. Vapor
22. Cobrellit	47. Home	72. Productes de cosmètica	96. Vàter
23. Coixí	48. Llençols	73. Quadres	97. Vi
24. Cortina	49. Llibres	74. Radiador	98. Vidre
25. Cubell de la brossa	50. Llit		99. Xampú

LÀMINA ESCOLA

1. Alumnes	13. Escaire	25. Mocador	36. Professor
2. Arbre	14. Estoig	26. Motxilles	37. Projector
3. Arxivadors	15. Finestra	27. Ordinador portàtil	38. Regle
4. Barba	16. Goma d'esborrar	28. Paperera	39. Retoladors
5. Botes	17. Guix	29. Papers	40. Sabates
6. Cadires	18. Jaqueta	30. Penjadors	41. Sòcol
7. Calendari	19. Jersey	31. Persiana	42. Taula
8. Capses	20. Llapis	32. Pissarra	43. Test
9. Carpetes	21. Llibres	33. Planta	44. Ulleres
10. Diadema	22. Mapa	34. Pòster	45. Vambes
11. Drac	23. Mitges	35. Prestatge	46. Vestit
12. Esborrador	24. Mitjons		47. Xandall

LÀMINA CARRER

1. Abric	20. Cinema	39. Fletxes	58. Persianes
2. Ajuntament	21. Columna	40. Galeria d'art	59. Persones
3. Arbre	22. Comerços	41. Gespa	60. Pisos
4. Arcades	23. Contenedors	42. Gestoria	61. Plaça
5. Autobús	d'escombraries	43. Gos	62. Plantes
6. Balcons	24. Cotxet	44. Gronxador	63. Policia municipal
7. Bancs	25. Dentista	45. Homes	64. Portes
8. Banderes	26. Diari	46. Maons	65. Rellotge
9. Bicicleta	27. Dones	47. Matrícula	66. Rètol lluminós
10. Botigues	28. Edificis	48. Monument	67. Rètols
11. Bufanda	29. Escales	49. Moto	68. Roba estesa
12. Bústia	30. Escombra	50. Niu	69. Sac
13. Cadira de rodes	31. Escombriaire	51. Ocell	70. Semàfors
14. Cafeteria	32. Estanc	52. Paperera	71. Senyals de trànsit
15. Camió	33. Estàtua	53. Parabrises	72. Testos
d'escombraries	34. Excursionistes	54. Parada de	73. Teulada
16. Carnisseria	35. Fanal	l'autobús	74. Tobogan
17. Carpeta	36. Fars (de l'autobús)	55. Parc infantil	75. Vianants
18. Carretó	37. Ferreteria	56. Pas de vianants	76. Volant
19. Cartes	38. Finestres	57. Perruqueria	77. Vorera

RSTUVWXY**Z**ABCDEFGHIJKLMNOPQR
EFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ**A**BCDE
GHIJKLMNOPQRSTUVWXYZABCDEFGHI
MNOPQRSTUVWXYZABCDEFGHIJKLM
PQRSTUVWXYZ**A**BCDEFG**G**HIJKLMN
RSTUVWXYZABCDEFGHIJKLMN**O**QR
MN**O**PQRSTUVWXYZABCDEFGHIJKLM